

13de Aarg.

1882.

24de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af S. Thronsen.

31te Oktober. — 20de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“,

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Væsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udfommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forsud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere fritre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: K. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Landslege J. Q. Taylor garanterer Enhver en kon- dig og omhyggelig Udø-
relse af alt til Huset hørende Arbejde for moderat Betaling. Speciele
Omhu anvendes paa Bevarelsen af de naturlige Tænder. Alle Guldind-
ninger udføres efter nyeste Methode og saa billigt som Arbejde af bedste
Slags kan gøres.

Office over Ben Bears Clothing Store,

Decorah, Iowa.

J. J. O. Gremm

sælger

**Pianoer, Orgler, Violin-Streng, Syn-Maskiner,
Og, Naale etc.**

a bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afslutter Handel med
nogen Anden.

☛ **Pianoer og Orgler stemmes, og Arbejdet garan-
teres.**

Office i C. B. Shepards Juveler-Butik, en Dør Syd for Leonards
Bog-Store ligesoverfor Postoffice.

19

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

13de Aarg.

31te Oktober 1882.

20de Hefte.

Den Ugifte.

(Fortælling af Marie Mathusius.)

(Fortsættelse.)

Mod Aften stod jeg i Vinduet, lette Sneflokker faldte fra Tid til anden Luft, Veiret var ikke egnet til at mildne min Hjemve, da styrtede Tina pludselig ind: Hr. v. Müggeburg og Hr. Baron v. Reinking meldte hun i stort Oprør.

Et bedre Tidspunkt havde Rudolf ikke kunnet vælge til sit Besøg, min Glæde var ubeskrivelig. Vi sad ved Siden af hinanden ved Thebordet, for første Gang uden Tilbageholdenhed, og vi talte saa megen Mands, som man vel ved en saadan Leilighed kan tale.

Da jeg sent paa Aftenen blev alene, faldt mine Bine paa Eugenies Brev, uvilkaarlig maatte jeg stille Hr. v. Hartwigs Billede ved Siden af Rudolf, og det faldt som en Byrde paa min Sjæl, at Rudolf dog maatte blive anderledes, og at han egentlig slet ikke var mit Ideal. Jeg var jo klogere og selvstændigere end han, og jeg vilde ogsaa beundre og hojagte den Mand, som jeg elskede. Men de Herrer, som jeg her traf i min Omgangskreds, vare mere eller mindre af samme Slags som Rudolf, altsaa laa

Feilen hos mig, mit Ideal var for høit. Vistnok var Arnold og Hr. v. Hartwig Mænd, som jeg i mit stille Sind maatte skænke Respekt, men de vare Pietister, og det var meget ubekvemt at omgaaes dem.

Den følgende Aften traf vi endnu engang sammen med begge Herrer paa et Bal. Det var mig en Tilfredsstillelse at høre af Rudolf idag, at han arbejdede meget flittigt for at blive uafhængig af sin Fader, og at han haabede om tre Aar at beklæde en Landraadsstilling. Jeg bestrøede ham med mange ædle, alvorlige Ord i dette Forsæt, og vi skiltes ad lykkelige og tilfredse.

Fjorten Dage derefter lod min Lante mig reise med den Forsikring, at mit Kyr var grundfæstet og min Dannelselse i den Grad fuldendt, at jeg værdigt kunde udfylde min Plads i Samsfundets hoieste Kreds.

I Hjemmet blev jeg modtagen med Kjærlighed og Glæde. Paaskedagene vare stjerne, yndige Dage, jeg gennemlevede dem atter som i en Drøm, jeg var

for lykkelig til at lade mig forstyrre af Arnolds og Hr. v. Hartwigs Egenheder. Jeg havde foresat mig at undgaa enhver Strid med dem; Fremtiden skulde afgjøre Sagen mellem os, dette gav mig en vis Sikkerhed i min Omgang med dem, hvilket ikke uden Grund blev udlagt som Hovmod. Ogsaa ligeoverfor Elisabeth hævdede jeg atter paa denne Maade min Stilling som ældre Søster. Paa alvorlige Samtaler indlod jeg mig dog ikke, jeg paastod med megen Selvtillid, at de dygtigste Folk havde forsitret, at der ikke kunde strides om saadanne Ting, deres Exempel vilde jeg følge og beholde min Tro for mig selv i mit Hjerte. Rudolf, som kort før Paaste vare ankommen med Baronen, dugte ikke sin Kjærlighed til mig for mine Slægtninge, og dette glædede mig, jeg troede, at min Stilling i vort Hus der- ved vilde blive hævedt.

En Dag var jeg alene med Mama, da traadte hun hen til mig og lagde mit Hoved til sit Bryst. Kjære Anna, sagde hun, jeg er urolig for dig, jeg advarer dig. Hengiv dig ikke til daarlige Forhaabninger, de blive til din Ulykke. Jeg svarede rødmende: Mama, vær ubekymret, jeg er meget fornuftig.

Du kjender ikke Adelens Fordomme, vedblev hun alvorligere, kun Byrd eller Penge kunne beseire dem; Anna, lad dig ikke skuffe.

Vær ubekymret, kjære Mama, sagde jeg endnu engang omt, og Mama havde efter sin Mening sagt nok.

Nogle Dage senere sagde Lotte dril- lende til mig: Jeg tror virkelig, Tante Adalgunde har Ret, General Grobusch's Datterdatters Datter træder paany i sine Aners Fodspor. — Jeg svarede le- ende, at hun allerede nu maatte beile til min Gunst, og virkelig var Lotte spag

nok til paa Forhaand at hde min glim- rende Fremtid sin Tribut.

Paa Müggeburg var Rudolf forsigtigere. Selv hans Fader lod sig skuffe. Dagene henrandt i Lyst og barnlig Daarskab, opfyldte af underfulde Billeder og Udsigter, ja for mig af de skønneste Følelser. Forvirringen i et saadant Hjerte er ubeskrivelig. Jeg bad i den Tid meget, men ikke som Salomon om et vist Hjerte, men om Lykke, Rigdom og Anselse blandt Menneskene. Et vist Hjerte vilde jeg nok selv skaffe mig, ved egen Kraft, ved egen ædel Stræben, denne Stræben opfyldte mig saa ganske, tilfredsstillede mig saa fuldstændig og maatte gjøre mig elskværdig og anseet for Menneskene saavel som velbehagelig for Gud, — ja den kjære Herre Gud, derom var jeg overbevist, maatte have sin Glæde i min dydige og idealpoetiske Livsanskuelse. Jeg elskede nu meget Ensomheden. Jeg sad hinsides Lands- byen ved Indgangen til Dalen paa en Yndlingshøi, jeg beundrede Naturens Skjønhed og i den Staberens; mellem de spæde Hasjelblade saa jeg op til den blaa Himmel, plukkede Blaaveis og hvide Sneklatter, bandt en Krands af fem Græsstraa, knyttede saalænge, til det lykkedes, og saa deri en Morgen for mine Dusters Opfyldelse. Efterat Vaaren vare mere fremstreden, faldt jeg i Henrykkelse over Nattergalerne og Frugt- træernes Blomster, og da Blomsterne vare blæste af, var Pintsen for Døren og med Pintsen Gjenhnets Tid.

Paa en vidunderlig skjon, duftende Sommermorgen kom jeg med Elisabeth og Eugenie tilbage fra Parken. Vi havde plukket røde Tørneroser, Snebold- blomster, Guldrøgn og Hyldeblomster for at ordne dem i Vaser; enhver bar et Fang fuldt af de frieste, duftende Blomster, vi lagde dem alleammen i

Eugenie's Bærelse og tænkte paa at hvile os ud efter den hyggelige Spadfertur. Da fandt Eugenie et Brev paa sit Strivebord. Fra Rudolf! sagde hun glad.

Jeg kom i nogen Spending, Eugenie var uden selv at vide det Bubbærerste for vore gjensidige Kjærlighedsytringer; Elisabeth's Forstand og Indsigt var mig dog noget til Besvær ved saadanne Leiligheder. Men idag hørtes intet om Kjærlighedsytringer; Eugenie's Træk blev alvorligere og alvorligere, og endelig rakte hun mig Brevet. Læs det og raad mig, sagde hun sorgmodigt.

Mit Hjerte stod næsten stille under Læsningen, og da jeg havde læst det til Ende, vidste jeg ikke at finde Ord. Først da Elisabeth rolig sagde: Kjære Eugenie, din Fader maa vide Alt — for jeg op. Hvad! skulde du saaledes misbruge din Broders Fortrolighed? spurgte jeg forstrækket.

Der udspandt sig en Disput. Rudolf havde gjort Spillegæld, forført af Baron Reinking, denne skammelige Reinking, som Eugenie vidste var Anklager hos Faderen, medens han hemmelig plynדרede ham. Rudolf bad bønligt, at hun ved Moderens Hjælp vilde sende ham Penge. Hvor gjerne vilde jeg have overtalt Eugenie til at opfylde hans Ønske, Eugenie's Bønner vilde ogsaa sikkerlig have formaaet Fru v. Müggelburg til bag Faderens Ryg at skaffe Penge, maaske ved Hjælp af Inspektoren, fordi hun ikke selv kunde raade over saa stor en Sum; men det lykkedes mig ikke, trods de skønneste Fraeser om Fortrolighedens Hellighed, at opvinde denne bedragerste Handlemaade en ædel Side. Elisabeth stod der saa rolig, væbnet med Guds Ord, og Eugenie bifaldt lidlig hendes Ord; jeg taug endelig, rolig i det Ydre, men med det største Oprør i mit Indre — jeg

skammede mig for mig selv i min dybeste Sjæl. — Naar vi kunne de ti Guds Bud i Katekismen udenad, havde Arnold engang sagt til mig, saa vide vi altid, hvad vi have at gjøre. Jeg havde svaret ham, at man for Mennesker med finere Sjælsdannelse ogsaa maatte have en finere aandelig Udlæggelse, og jeg anvendte derved det Sprog: Bogstaven ihjelslaar, men Aanden levendegjør.

Men jeg skulde stedse mer og mer i Praxis overbevise mig om, at de ti Guds Bud vare de bedste Veivisere og saa for de mest Dannede.

Eugenie skrev paa Elisabeth's Raad strax til Rudolf og henstillede til ham, om han selv vilde tilstaa Alt for Faderen, eller om hun skulde gjøre det i hans Navn, nogen anden Udvei vidste hun ikke. Allerede efter saa Dage kom Rudolfs Svar, som var meget foieligt og medgjorligt. Eugenie skulde meddele sin Fader Alt. Som Bevis for Reinkings Medskyldighed, medsendte han en Seddel fra ham, hvori der stod omtrent følgende Ord: „Min kjære Gut, græm dig ikke saa, Summen er jo en Bagatel, som Hver og En vil laane dig paa dit Navn, jeg forsikrer dig, at den Gamle i sin Ungdom har gjort langt værre Streger. Hvor meget han nu end brummer, saa vil han i Grunden ikke vente stort Andet af dig.“

Eugenie havde Mod til at meddele sin Fader Alt; men hun kunde ikke give mig videre Oplysning, end at han havde taget Brevene og sieblikkelig reist sin Vej. For mig var den hele Sag hoist ydmiggende og ubeleilig, og der behøvedes atter nye Anstrengelser for at gjengive mit i Stovet nedtrukne, kunstige Ideal den fornødne Glæds. Dog lykkedes det mig heldigt, og jeg levede paany i mine Drommerier.

I Pintseferien kom Rudolf ikke,

nu fulgte en lang, temmelig ensformig Sommer. Vi syede flittigt nyt Linned for Frits, arbejdede i Haven, gik ud at spadsere og gjorde Besøg.

Hr. v. Hartwig havde allerede tidligt paa Vaaren reist til et større Landbrugs-institut, fordi han var overbevist om, at en studeret Mand ikke diebliffelig med Nytte kunde være Landmand. Hans Traværelse gav Omgangen paa Slottet en anden Karakter. Fru v. Hartwig turde sjelden forlade den gamle, hyge Herre, og naar vi kom derhen, indskrænkede vore Besøg sig til en meget harmless Fruentimmeromgang. Eugenie sluttede sig ogsaa gjerne til vore Besøg, hvilket paa Grund af Faderens hyppige Reiser og Moderens nervøse Tilstand ikke faldt hende vanskeligt. Ligesom hun tidligere havde været ganske overladt til sin Gouvernante, saaledes var hun nu overladt til sig selv. Blot undertiden, naar Forældrene mærkede, at Datteren var ganske anderledes, end de ønskede, blev der gjort Tilløb til en anden Opdragelse, men disse pleiede i Begyndelsen sædvanligvis at strande paa Eugenies Egenindsigtighed og senere paa en vis frimodig Selvstændighed hos hende.

Med barnlig Hengivenhed havde Eugenie sluttet sig til Fru v. Hartwig, og hun forsikrede ofte, at det var mærkværdigt, at Alt, hvad Fru v. Hartwig foredrede af hende, netop gjorde hende Fornøielse. Hun syede med Elisabeth for fattige Børn og Røner, hun besøgte Syge med hende, og om hun end ved disse Besøg forholdt sig temmelig passiv, saa havde hun dog den Hensigt stedse at lære det bedre. Naturligvis undslog heller ikke jeg mig for at deltage heri, men hvor forskjellige vare ikke de Aarsager, som bevægede os tre Piger dertil. Elisabeth havde fra Ungdommen af gjerne gjort det, ved det hos hende vaag-

nede inderlige Troesliv var det blevet helliget; hun udførte det Altsammen med stor Glæde og med en vis indre stille Begeistring. Eugenie bestræbte sig for at forandre de Livsanskuelser, som fra Ungdommen af vare hende indprægede, hun gjorde det af Kjærlighed til de Mennesker, som hun med sit Hjertes hele Ungdomsvarme havde sluttet sig til; men det faldt heller ikke vanskeligt for hendes naturlige Tilboielighed, hun var lykkelig derved. Hvor det er fortræffeligt, sagde hun engang til Fru v. Hartwig, naar man har Nogen, som altid kan sige, hvad der er Ret eller Uret.

Fordi du saa gjerne adlyder, sagde jeg spøgende.

Jeg adlyder kun, naar jeg indser, at jeg har Uret, svarede Eugenie stolt.

Vi vidste, at hun derved havde sine Forældre for Dø, og Fru v. Hartwig sagde venligt: Kjære Eugenie, De vil nok ogsaa lære at adlyde, hvor De tror at have Ret.

Eugenie taug, og sikkerlig var det kun en Tilfældighed, at hendes Dine hvilede paa den grønne Jægers Billede, men mig forekom det, som om hun vilde sige: Maaste af Kjærlighed til Nogen.

Paa Slottet var jeg nu atter ganske som hjemme. Hr. v. Miggebuag havde sikkerlig opgivet sin Mistanke i Anledning af Rudolfs Tilboielighed for mig, han holdt mig for en altsor fornuftig Pige, maaste var det heller ikke uden Hensigt, at han altid stildrede ham som en barnagtig, u selvstændig Gut. Dette var vistnok altid meget trykkende for mit Hjerte, men jeg lod mig dog ikke føre bort fra min Vej, jeg stolede paa Rudolfs ivrige Bestræbelser for snart at blive Landraad, da maatte Faderen endelig fatte andre Tanker om sin Son, ja, da maatte Alt blive anderledes, Alt blive godt.

Saaledes var da atter et Aar forløbet under dette stille Liv, hvorunder Tiden gaar hurtigere, end man kan beskrive, jeg havde i dette Aar ikke seet Rudolf, jeg troede, at han var slittigt sysselsat med sine Studier, og jeg var lykkelig ved at vente, haabe og drømme. En herlig tre Ugers Reise, som jeg om Sommeren gjorde med Hr. og Fru v. Müggeburg og Eugenie, bragte mig stedse Familien nærmere, og det var en Tid af den højeste Lykke for mig Denne Stemning kunde jeg efter min Tilbagekomst ikke skjule for mine Paarevende, og selv Mama lod sig stufte med Hensyn til den Stilling, som jeg indtog paa Slottet, hun udthdede Hr. v. Müggeburgs faderlige Godhed for mig paa en urigtig Maade.

Høsten kom og med den Rudolfs lange Ferier. Men min Udsigt til et langt stjont Samvær med ham blev bitert stuffet, jeg var næsten tre Uger fængslet til mit Bærelse med en rheumatiske Feber, og da jeg atter kunde gaa ud, var Hr. v. Müggeburg i Begreb med at tiltræde en Reise med Rudolf. De mange smaa Skerlighedstegn, som stjal sig ind paa mit Sygeværelse, havde henrykket mig, desto smerteligere var den pludselige Adskillelse. Kun en Gang havde jeg haft Anledning til at se ham, da maatte jeg give ham det Løfte at tilbringe Vinteren hos Tante. Dette Løfte kunde jeg let holde. Tante havde denne Høst ikke været hos os, hun had allerede i Oktober om mit Besøg, hun led saa meget af nervøs Hovedpine, at hun maatte trække sig tilbage fra al Selskabelighed, og jeg skulde holde hende med Selskab.

Om hele denne Vinter vil jeg kun herette, at det stille Liv i Sygeværelset behagede mig vel, Rudolf besøgte os nogle Gange, og desuden korrespon-

derede Tante med ham, af ungdommelig Medfølelse, som hun sagde, for vore længselsfulde Hjerter. Vort Kjærlighedsforhold blev stedse fastere — saa var min Overbevisning; at det ikke var nogen bestemt Forlovelse, gjorde det saa meget mere tiltrækkende. Ogsaa Sommeren forløb uden nogen vigtig Hændelse for mig. Jeg opholdt mig længe med Tante ved et Badested. Dette Ophold tjente kun til at overbevise mig om, at jeg fortjente at være tilbedt af Rudolf; jeg afholdt mig dog fra det egentlige Selskabsliv.

Det var klare, skønne Septemberdage, jeg var med Tante og Tina ankommen til Müggedorf. Jeg sad, som for tre Aar siden, atter med Frits under Vindrænkerne, Elisabeth var bestjættet i Haven, men ikke alene, Arnold var hende behjælpelig med om Opmærksomhed. Himlens dybe Blaa, Blomsternes Farvepragt, den søde Duft, den forfriskende Luft — alt var det samme som den Gang; men hvorledes var det med Menneskene i det kjære Hjem og med mig selv?

Jeg var meget tankefuld stemt. Frits havde sikkerlig tilbagekaldt den Mening, at Elisabeth var mere skiftet til „gammele Froken“ end jeg. Hans trohjettede, men høist ubehændige Udoarsler havde netop saaret mig, og omendstjont jeg ikke undlod at affatte mit Svar med tilskyndende Selvtillid, saa var dog mit Mod derved ikke synderlig stort. Eugenie havde Aftenen i Forveien betroet mig sine Bekymringer for Rudolf, og han havde selv skrevet til hende, at han ikke havde megen Kraft og Uyst til Studeringer, det vilde ikke blive sidende i hans Hoved. Han vilde blive Militær, Udgangseramen havde han allerede taget, og ved Hjælp af sin Faders Forbindelser kunde det ikke falde ham

vanføeligt at finde en Plads i Armeen. Hans Fader havde samtykket, men kun under den Betingelse, at Rudolf skulde ægte en rig Rusine. Dette havde han bestemt afflaaet — til Belymring for Eugenie, som formodede, at der laa en taabelig Grund bag dette Afslag. At Rusinen var styg og ubetydelig, indrømmede Eugenie, men hun var godmodig og elskede ham lidenskabeligt, og det var den eneste Udsigt for ham til at blive uafhængig af sin Fader. Hvor var ikke denne Virkelighed bleg og skummel mod mine glimrende Fantastibilleder. Jeg turde ikke lade Modet falde, det gjaldt nu en Kamp med den lille, ubetydelige Rusine. Med Spending havde jeg imodseet denne Dag, paa hvilken hun med mange andre Slægtninger saavel som Rudolf ventedes til Mäggeburg.

Jeg forstyrredes nu i mine Betragtninger af Eugenie. Med lette Skridt og i en let hvid Dragt traadte hun ind i Haven. Vi havde aftalt i Forening med Elisabeth at gjøre et Besøg hos Fru v. Hartwig. Elisabeth vilde endnu engang vederkøbe sig med denne kjære Vandring, inden de mange Fremmede forhindrede hende. Vi gik glade ind i Stoven, jeg var dog i et indre Oprør og mere tilskyndende glad end virkelig tilfreds i Hjertet. Da vi kom til den gamle Hedningegrav, satte vi os atter paa Stenene. Tre Aar vare forløbne, siden vi med saa forskellige Forventninger havde talt om Fremtiden; jeg mønstrede mine Ledfagerster, om de havde forandret sig. Elisabeth var bleven rankere, hendes runde, rødmosfede Kinder vare blevene finere, hun var nu langt smukkere. Tillige var hun bleven inderligere og varmere, hun skynede sig ofte til mig og var lykkelig over min Tilbagekomst til Hjemmet, dette kjære,

skjønne Hjem. Hun sagde dette sidste med straalende Mine, jeg vidste vel Aarsagen til denne Varme og denne Glæde i hendes Mine, og jeg blev derfor underlig og urolig tilmode. — Eugenie var endnu det samme fine, yndige Væsen, kun mere selvstændig og alvorlig end tidligere. Grunden hertil var let at gjætte. Hendes Forældre havde ophævet al Omgang med Beboerne af Skovstøttet, selv den unge Hr. v. Hartwigs Tilbagekomst til Godset, som han nu selv bestyrede, formaadede ikke paany at knytte Bekendtskabet, og Eugenie maatte befrygte, at hendes Fader strengt vilde forbyde hende ethvert Besøg hos Fru v. Hartwig.

Vi vare alle tre i Begyndelsen noget tankefulde, derpaa sagde jeg: Erindrer I vor Kongres dengang? Tre Aar af de ti ere allerede forbi.

For mig de vigtigste, sagde Eugenie; med sand Glæde tænker jeg undertiden paa, at jeg snart er 23 Aar gammel. — Jeg saa forundret paa hende. — Folk ville nu ophøre at plage mig, sagde hun rødrende, og indse, at jeg er værdig til at hede en „gammel Frosen“. Men hvorledes staaer det til med dig efter disse tre Aars Forløb? sagde hun drilende til Elisabeth.

Jeg haaber, at jeg er bleven forstandigere, svarede Elisabeth trohjertigt.

Du har jo altid været forstandig, sagde Eugenie. Men nu, kjære Anna, vedblev hun, idet hun vendte sig til mig, for dig er der efter dit eget Sigende endnu kun to Aar tilbage til at blive fornuftig i.

Hvad mener du? spurgte jeg noget ophidsset.

Hun reiste sig, lagde sin Arm om min Hals, saa mig dybt og deltagende ind i Minene og hvistede: en anden

Gang. — Derpaa brøde vi op og ilede videre til Skovslottet.

Hvor fredeligt laa det der ved Enden af Alleen, de spidse Hjortehorn fremtraadte skarpt mod den blaa Himmel i det lyse, klare Solskin. Vi traadte tause ind paa den lyse Plan og gik sagte over Grønspæret hen til Bænken ved Rilden; vi horte paa Vandets Hilsen, saa paa det gule, nedfaldende Løv og kunde ikke løsrive os fra Etedet. Da aabnede Salsdøren sig, og Herren med den grønne Frakke og de klare Dine traadte ud, vi havde for længe stillet hans Taalmodighed paa Prøve. Men ved Eiden af ham viste sig ogsaa Fru v. Hartwig, og vi ilede nu hen for at hilse paa hende. Vi gik derpaa ind i Salen, den gaale venlige Herre i Rullestolen lod ikke længe vente paa sig, vi sad mellem blomstrende Geranier, Fuzier og Nesjeda, og gjennem den aabnede Salsdør skuede den blaa Himmel ind til os. Hr. v. Hartwig erindrede, at det netop idag var en saadan Dag, som for tre Aar siden, da Skovfrokenerne holdt ham for Ahneportrættet.

Eugenie er en underlig Pige, tog jeg spogende tilorde, hun er saa glad over, at hun har disse tre Aar bag sig.

Jeg tror, at Ungen onsker paany at gjenleve en herrunden Tid, om den end har været nok saa lykkelig, svarede Hr. v. Hartwig.

Forði man haaber, at en endnu stjongnere altid vil følge bagefter, tilfoiede Elisabeth.

De har Ret, det haaber idetmindste jeg tillidsfuldt, var Hr. v. Hartwigs tilfredse Svar.

Eugenie saa noget tvivlende paa ham, derpaa sagde hun: Eller ogsaa gaar man med Frimodighed sin Fremtid imøde, fordi man ved, at Lykke eller Ulykke — Alt maa dog blive godt.

Stammende og rødrende havde hun udtalt de sidste Ord. Et underligt Lys glimtede ud af Hr. v. Hartwigs Dine, men forsvandt strax; paa sin sædvanlige, rolige Maade, men med noget usikker Stemme sagde han: Har De opgivet Deres daværende Dnsse om heller at blive lykkelig end ulykkelig?

Eugenie saa tvivlende paa ham, men med det samme elskværdige Udtryk som et Barn, der vel kunde have Lyst til, men ikke vover at gribe efter en stjongn Gave. — Begreberne om Lykke og Ulykke kunne jo forandres, svarede hun.

Vi sagde det allerede den Gang, bemærkede Fru v. Hartwig. Andre Folk kunne anse det for en Ulykke, der for os er en efterlængtet Lykke.

Eugenie's Svar var blot et Smil, men deri laa en saadan Fjølde af Hjærlighed og Hengivenhed, at Fru v. Hartwig boiede sig hen til hende og ømt strog hendes Haar fra den klare Pande.

Hr. v. Hartwig, sagde Elisabeth alvorlig, jeg tror, at alle Mennesker heller ville blive lykkelige end ulykkelige.

Vi ville idetmindste Alle bestemt foresætte os, sagde Hr. v. Hartwig spogende, stedse frimodigt at skue vor Fremtid imøde.

Det mener jeg ogsaa, sagde jeg bifaldende, men, kjære Eugenie, tilfoiede jeg, idet jeg vendte mig til hende, hvorledes andre Folk og vi kunne have saa særdeles forskellige Begreber om Ulykke, og hvorledes disse Begreber hos os kunne forandres, det er mig uforstaaeligt.

Det er slet ikke uforstaaeligt, svarede Elisabeth meget bestemt i Eugenie's Sted: Folk kunne f. Ex. tro, at det vilde være en Lykke for en Pige at gjøre et fornemt og rigt Giftemaal; for har hun ogsaa selv tænkt det samme, men Manden behager hende ikke, og hun holder det for en stor Ulykke at gifte sig

med en, som hun ikke elsker, men derimod for en stor Lykke at faa være i Fred og henleve sine Dage i Stilhed og Ensomhed og slet ikke gifte sig.

En uvilkaarlig Latter var vort Svar paa denne hoist simple Forklaring over Lykke og Ulykke, som idetmindste for tre Aar siden havde lydt ganske anderledes. Men Elisabeth havde Ret, hun havde blot ikke mærket den Andens fine Hensigt at udtale den samme Sandhed med andre Ord. Jeg skulde blot have havt Lykt til ligesaa aabenhjertet at tilfoie: Eller og vil Pigen ikke gifte sig, fordi hun elsker og bliver elsket — men for Tiden uden Haab om nogen Forening. Folk kalde dette ulykkelig Kjærlighed; men hun er allerede nu saa lykkelig ved denne Kjærlighed, at hun ikke begjærer mere og ganske opgiver Haabet om en Forening. Og Hr. v. Hartwig vilde maasse smilende have tilføiet, at denne Slags Resignation var ham usforstaaelig. Ja, saaledes var det, der behøvedes ikke stor Skarpsindighed til at gjenneksue Forholdet, og Hvsstraalen i Hr. v. Hartwigs Dine, den store Tillidsfuldhed i hans hele Væsen vilde ikke ret tillade mig at beklage den stakkels Eugenie's Fremtid, som Lotte pleiede at gjøre.

Eugenie havde vendt sig til Fru v. Hartwig og var nu fordybet i Spekulationer over Længden paa Urmer og andet ved forskellige Taffer og Kjoler for fattige Børn. Da dette var forbi, og vi af den gamle Herre var blevene tilstrækkelig nødede til at spise og drikke, rejste vi os for at tage Afsted.

Utsaa faar De for mange Uger saa fuldt op af Besøg, at vi have lidet Haab om at faa se Dem i den Tid, sagde Fru v. Hartwig til Eugenie.

Jeg frygter for alle de mange Men-nesker, svarede Eugenie. Hvorfor spurgte Hr. v. Hartwig den Ungre.

For di det er Ufor drageligt at have saa mange fremmede, urolige Menneſter i Huset, svarede Eugenie.

Jeg vil dog engang tage mig den Frihed at vove mig ind i Deres mange Paarørende's farlige Selskab, bemærkede han, og jeg vil da have Leilighed til at beundre Elſtværdigheden og Taalmodigheden hos en vis ung Dame, som er deres Værtinde.

O nei, sagde Eugenie smilende, mine Forældre finder mig aldrig mindre elſtværdig, end naar der er Fremmede.

Finder De ogsaa det? spurgte han videre.

Eugenie ikke alene finder det, men hun søger det endog, bemærkede Elisabeth. Eugenie taug.

Optager De denne Dadel saa rolig? sagde han, idet han paany vendte sig til hende.

Men det skal ikke være nogen Dadel, forsikrede Elisabeth, man kan dog ikke være lige elſtværdig mod alle Menneſter.

Tro ikke altfor blidt Deres ungdommelige Raadgiverſke, advarede Hr. v. Hartwig.

Vi vare nu ved Salsdøren, og vor Værtinde vilde følge os til Haveporten. Skal De siden følge med Deres Slægtninger til Byen, kjære Eugenie? spurgte han denne.

Nei, sagde Eugenie, det gjør jeg paa ingen Maade, mine Forældre ønske det blot.

Et beundringsværdigt Svar! sagde Hr. v. Hartwig spogende: „Mine Forældre ønske det blot, men jeg gjør det paa ingen Maade.“

Eugenie rødmede, hun saa studs paa ham og taug. Kjære Fru v. Hartwig, sagde Elisabeth, gives der virkelig ikke Tilfælde, da man slet ikke kan opfylde Forældres Ønsker? Jeg har nylig talt alvorlig derom med Eugenie, og vi ere

begge komne til det Resultat, at der gives saadanne Tilfælde.

Ja visjelig, naar det angaar Noget, som aabenbart strider mod Guds Bud, svarede Fru v. Hartwig venligt.

Ikke blot det, sagde Elisabeth med megen Sagfundskab, ogsaa naar Tilfældet kun er af den Bestaffenhed, at vi udsættes for den Fare at handle mod Guds Bud.

Derksom Froken Eugenie reiser til Byen, vil hun for Gr. komme i Fare for at være meget uelstændig mod sine Fættene og Lanter, sagde Hr. v. Hartwig med komist Alvor.

O! ikke alene det, sagde Eugenie, men jeg kan ogsaa blive nødt til at gjøre Ting, som ere forbudne.

En ny mulig Fare, indrømmede Hr. v. Hartwig.

Jeg forstaar Dem ikke, sagde Elisabeth rystende paa Hovedet; men ikke sandt, kjære Fru. v. Hartwig, denne Gang har Eugenie og jeg Ret.

Eugenie saa tvivlende op til sin Nabo.

Begge de unge Damer, tog denne til orde, ville med det første udgive en Forklaring til Katekismen, og ved det fjerde Bud raade Børnene til i nogle Tilfælde helst at være ulydige mod Foreældrene for at undgaa en mulig Fare for Overtrædelse af et andet Bud.

Eugenie saa endnu engang op til den Talende, men sankede hurtigt Blikket, sandsynligvis af Frygt for at udgyde barnagtige Taarer. Elisabeth stod stille og sagde tankesuld: Kjære Fru v. Hartwig, jeg tror dog, at vi have Uret.

Det tror jeg ogsaa, svarede denne smilende.

Vi gif videre, Elisabeth lod sig af sin moderlige Veninde fuldstændig belære angaaende dette Punkt, og jeg maatte høre paa en grundig Forklaring

af det fjerde Bud, hvilken blev helt farlig for den Dydsghands, som omgav mit tause Kjærlighedsforhold til Rudolf. Efter Fru v. Hartwigs Udsagn var jeg en aabenbar Bedragerste, dette var mig tungt at høre, og endnu vanskeligere var det mig at begribe, at Hr. v. Hartwig raadede Eugenie til at reise til Byen, da dog Intet kunde være ham ubehageligere, og at han opfordrede hende til Udydighed mod en Fader, som ifølge sin Retning og sine Ansæelser og sit Sindelag maatte være mod deres gjensidige Kjærlighed. Jeg skulde alt mere og mere komme til den Overbevisning, at de ti Guds Bud er den sikre Rettesnor i Livets mest indviklede Forholde.

Hr. v. Hartwig og Eugenie talte slet ikke, hun boiede sig undertiden efter en Blomst, og han begyndte ligeledes at samle en Buket. Jeg kunde ikke undlade at iagttage dem begge. Da vi kom til Stafittet, rakte han hende Buketten, det underlige Lys glimtede i hans Dine, og hun fandt sikkert mere end nogenfinde, at hun gennem disse klare, gennemsigtige Dine kunde skue ind i hans Sjæl.

De klare Septembere dage varede endnu, paa Slottet var et muntert Liv, og enhver ny sunn Dag medførte nye Udspredeiser. Jeg var stedse med og befandt mig i ikke ringe Sjælspending. I Begyndelsen havde Hr. v. Müggeburg selv instændig indbudt mig, saa at sige for hele Tiden, i den Hensigt, at Eugenie ved mig skulde blive bevæget til en livligere Deltagelse i disse Fornøielser. Men hvorledes stod Sagen efter de første fjorten Dage? Hr. v. Müggeburg syntes neppe at lægge Mærke til mig, og Eugenie istemte kun med For-

legenhed, naar jeg af Rudolf og de unge Fætttere blev indstændig indbudet til et nyt Lystparti. Og jeg, fulgte jeg med? Al ja. Jo mere de unge Piger med min Medbeilevende, Agnes von Bühlen, hovmodig trak sig tilbage fra mig, desto mere anspreedes jeg til Rampen. Vort Selskab var formelig delt i to Partier: Til Agnes, som nu snart nok havde mærket, paa hvilken Fod hun stod med mig, sluttede sig alle de unge Piger. En ældre Pige derimod, som selv havde opgivet alle Forhaabninger, men som fandt sin Trøst i taabelige Intriger og Tilstelninger, en ældre gift og børnløs Dame, som gjerne morede sig sammen med mig, Rudolf og Kusinens Brødre var paa min Side. Eugenie holdt sig i Begyndelsen neutral og var til sin Faders Uergrelse en høist kjedsommelig og fornøstigt Person; men da hun mærkede, at ingen af Herrerne tog Notits af af hende, blev hun mere livlig og glad og søgte med elskværdig Godhed at forene begge Partier.

Jeg var kun lykkelig de første Dage, medens Siersfølelsen var ny, men jeg følte mig snart nedtrykt og uhyggelig tilmode, hvormeget jeg end søgte at skjule det. Rudolfs egenfærdige Taktløshed mod Agnes, hans ufordulgte Tilbøielighed for mig maatte aabenbare hans Hjertens Mening for Faderen, han vilde ikke længer undgaa en Afgjørelse. Og jeg? Skulde jeg nu trække mig tilbage, efter at jeg havde sat min hele Livslykke paa Spil? Nei, det var umuligt, jeg maatte gaa videre, jeg var nu engang indviklet i Nettet. Jeg følte paa mig, at Eugenie vilde tale med mig, men jeg undgik det med Uengstelse. Naar jeg følte mig alisfor meget ydmygget og nedstemt, sagde jeg for mig selv, idag er du her for sidste Gang. Rudolf skal nu bede forgjæves.

Men atter var Himlen blaa, atter vandrede jeg i udsøgt Morgentoilette gennem Parken. I dag skulde jeg tage Del i en Lystfart til en fjerntliggende Jagtpark. Hr. v. Müggeburg havde ikke indbudt mig, men tvertimod betragtet mig med misfornøiede Blikke, og Eugenie havde Aftenen iforveien seet usædvanlig alvorlig ud, da de unge Herrer ved Afskeden omsværmte mig med den sædvanlige Hyldest. Veien gennem Parken blev mig denne Gang ikke let, og med en Forudsølelse om noget Tungt havde jeg aflaaet Tante Adelgundes Tilbud om at ledsage mig, efterat hun i længere Tid havde været hindret deri ved sin Hovedpine. Fra Haven gik jeg ind i Forsruen og hørte allerede paa Gaardspladsen Selskabets muntre Snak. Jeg gik ind, og nu fulgte nogle Minutter, der doale i min Erindring som en uhyggelig Drøm.

Vognene kjørte frem, Herrer og Damer ordnede sig, Eugenie var strax efter den første flygtige Hilsen ileet fra mig, og Hr. v. Müggeburg stod der med mørke Blikke som en rolig Jagttager. Nu kjørte en Jagtvogn frem, Rudolf havde forbeholdt den for mig, den gamle Frøken og nogle Fætttere. Jeg blev med stor Opmærksomhed ført hen til Vognen og vilde netop stige op, da Hr. v. Müggeburg traadte hen til mig og med rolig Kulde sagde: Frøken Anna, denne Plads vil jeg selv indtage, det gjør mig ondt, at der for Dem idag —

Han holdt inde, thi jeg boiede mig allerede og ilede ind i Slottet. I Portalen standsede jeg, lænede mig til en Pille og hentede Aande. Da hørte jeg Skridt, som nærmede sig, jeg vilde ile videre, men man raabte paa mit Naavn. Det var Hr. v. Müggeburg selv.

Anna! sagde han og rakte mig Haanden, tilgiv mig, jeg kan ikke handle an-

derledes og vil aldrig kunne det. Vær fornuftig, lov mig, vedblev han indtrængende, at lade det taabelige Menneske fare, hold op med at bedrage mig. — Han holdt min Haand og saa sørgmodigt bedende paa mig.

Jeg lover det — sagde jeg skjælvende.

Jeg stoler paa Dem, svarede han hastigt og forlod mig.

Jeg ilede ud i Hoven og gik hurtigt over Veien, som endnu engang kunde have ført mig de fremrullende Vogne imøde. Keppe havde jeg skjult mig i Granstoven, forend Toget for mig forbi.

Jeg standsede i den nærliggende Reglebane, umulig kunde jeg nu vise mig hjemme. Jeg var i en sørgelig Tilstand, Tankerne gik rundt for mig. Hvad skulde jeg gøre? Rudolfs Smerte, mit eget svage Hjerte, hele min forstyrrede Fremtid, dertil Arnolds Hentydninger, Frits's Advarsler, Elisabeths betænkelige Blikke, Lottes skuffede Forhaabninger, selv Linas forbausede Ansigt, hun, som allerede havde bestemt Farven paa den Silketjole, hvori jeg skulde staa Brud — disse Tanker krydsede hverandre under en Tilstand, som Verden i slige Tilfælde pleier at kalde ulukkelig Kjærlighed. Som eneste faste Holdepunkt fremstod det fjerde Bud for min Sjæl, med alle de Forklaringer derover, som jeg havde hørt; jeg kunde ikke udslette disse Forklaringer af min Erindring eller negte deres Sandhed. „Bedrag mig ikke længer“, havde Hr. v. Müggelburg sagt. Sagen stod fast, jeg maatte holde mit Ord.

Jeg blev næsten tre Timer i den ensomme Reglebane, jeg sad ved den aabne Side lænet mod en Trestamme og stirrede paa Sandgangene i en liden Planteskole, lidt længere borte over en ung Furuskov saa jeg paa en liden Høi en ensom Bindmølle og fulgte de træge

Bevægelser af dens Vinger. Paa den blaa, rolige Himmel og det gyldne Solstien saa jeg ikke, jeg var altfor trostesløs dertil. Et heftigt Hovedpine drev mig hjem, jeg lagde mig strax tilfængs, mine Slægtninger anede ikke min sørgelige Tilstand, og i sit Ubekjendtskab med, hvad der havde tildraget sig, udsurgte de mig heller ikke.

I Skumringen aabnedes Døren, det var Eugenie, hun luffede den efter sig og ilede hen til mig. Hun kom paa sin Faders Begne, men ogsaa drevet af sin egen Kjærlighed til mig. Forst græd hun med mig. Kjære Anna, sagde hun derpaa trostenæ, det kan ikke falde dig tungt at opgive Rudolf, han er dig ikke værd, du stuffer dig selv. — Hun meddelte mig en Samtale, som hun, drevet af søsterlig Uro, den foregaaende Aften havde havt med Rudolf. Han havde selv tilstaaet for hende, at han søgte sig altfor svag til uden Faderens Hjælp at gjøre sig selvstændig, og han frygtede, at han ikke kunde gjøre sin Kjærlighed gjældende, men til at opløse Forholdet manglede han ogsaa Mod, hans Kjærlighed til mig var endnu dertil for stærk.

Ved han nu, at jeg har givet ham fri? afbrød jeg hende.

Ja, han ved det, han indser, at det er til Eders Bedste og lader dig takke. Han er udsonet med Fader, han maatte anerkjende Rigtigheden af hans Grunde.

Disse Grunde vil jeg aldrig anerkjende, svarede jeg bittert; dersom jeg var rig, vilde din Fader ikke haat noget derimod.

Eugenie indrommede dette. Ja, Rigdom skaffer nu Folk altfor let enhver Stilling i Verden, som de ønske.

Jeg har ikke tragtet derefter! forstirrede jeg med en god Del Selvstufelse.

Men Rudolf maa have Penge og en Stilling i Verden, sagde Eugenie bedrø-

det, det gjælder mere for ham end hans Kjærlighed, han har bevist det, ellers vilde Papas Løfter ikke saa hurtigt have beroliget ham.

Dette indsaa jeg godt, men troste mig kunde det ikke, jeg fandt meget mere Hr. v. Muggenburg og Eugenie og hele Verden haard og ufjærlig mod mig.

Fire Uger havde jeg ligget i en nervøs Feber, dog ikke altid uden Bevidsthed, jeg saa Mamas og Elisabeths Skikkelser i Nærheden af mig. Jeg horte ogsaa Eugenies Stemme i næste Bærelse, jeg fælte, at de havde Kjærlighed og Deltagelse for mig, og dette gjorde mig for Dieklifter godt. Da jeg for første Gang viste mig i Dagligstuen, kom Arnold imod mig med Elisabeth. Nære Søster Anna, sagde han, bevæget. Jeg lagde mit Hoved til hans Bryst og græd bitterlig. Grunden til disse Taarer var mig selv ikke ret klar, at de havde en Bismag af Anger, vilde jeg i ethvert Fald ikke have tilstaaet for mig selv.

Men ubehagelig tilmode folte jeg mig herved blandt disse Dngivelsler. Fjorten Dage efter gif jeg frem og tilbage i Haven i det blege Novemberjolkstid; videre havde min Fod ikke villet bære mig, hverken ud i Stoven, eller i Parken, eller til Hartwigs, eller til Landsbyen. Alt var mig modbydeligt, jeg længedes bort — hvad skulde jeg ogsaa gjøre her? At gennemleve Advoents-tiden med Arnold og Elisabeth? Nei, det kunde jeg ikke, mit Hjerte var tilsluttet for saadant. At tilbede Kristusbarnet, som var bleven min Forløser? Jeg folte ingen Længsel efter en Forløser. Min Ungdomskjærlighed var ingen Forbrudelse, jeg havde kun været taabelig og var derved bleven ulykkelig, men jeg vilde nu efter disse Erfaringer være fornuftigere, Verden stod mig aaben, jeg vilde gjøre min Lykke. Et vist

Hjerte horte endnu ikke til mine Dnsfer; det faldt naturligt af sig selv og var slet ikke vanskeligt at faa; men for min fremtidige Lykke vilde jeg drage Dnsfor. Jeg maatte til Tante Adalgunde. Mama gav endelig efter for mine Bønner og Tantes Indbydelsler.

I de nye Dngivelsler og med Ungdommens Elasticitet forglemte jeg snart Indtrykket af, hvad jeg havde oplevet, jeg besøgte Waller og var idemindste ligesaa feteret som for ire Aar siden. Tante anskaffede forskjellige Fedragter til mig, Tina drømte om blonde og brunette Fyrfister, og jeg levede i Haabet om en ny, underbar Lykke. Jeg var paany Medlem af den unge Damefreds og spillede atter den Solides Rolle med oprigtig Bestræbelse. To Forlovede var nu iblandt dem. De spærmede i den høieste Hentykkelse og bestyrkede os andre i den Indbildning, at enhver unges fremtidige Lykke var sikret ved en Forlovelse. En af begge de Forlovede giftede sig samme Vinter med sin ungdommelige Loitnant, deres Forældre havde lovet at yde den fornødne Bistand til deres Husholdning; Ingen af os tvivlede paa, at hun nu var den lykkeligste Person i Verden, og Astenen før hendes Bryllupsdag lovede vi hende i alle Dyders, Guders og Geniers Navn, at denne Lykke skulde vare evig. Flere Forlovelser fulgte ikke her denne Vinter, men derimod erfarede jeg, at Rudolf var bleven forlovet med Agnes v. Bühlen. Nu da jeg kunde bedømme ham med No, forundrede dette mig ikke. Han var nu Officer, hans Svigersfader havde strax foræret ham en smuk Ridehest, og de Unges Husholdning skulde indrettes paa stor Fod, Rudolf var nu tilfreds og lykkelig.

Da vi med Vaarens Komme pakkede Fedragterne ned i den store Kiste, be-

gyndte Tina at underholde os paa sin Vis. Forst sukede hun: de smukke Kjoler!

Med dem skulde vi atter gjøre Stads til næste Vinter, var Tante Udelgundes Svar.

Ved De hvad, naadige Froken, begyndte Tina paany, det synes mig næsten, som om Froken Anna træder i vore Fodspor, hun har nu 23 Aar bag sig, derpaa kommer 24, og fra det 24de gaar det uhyre hurtigt nedad Vasse, da er der ingen Stands mere. Det heder ogsaa, at naar Thaleren er fuld og tæller sine 24 Groschen, da er den gamle Jomfru færdig.

Tina, sagde Tante tilrettevisende, det kommer an paa Udseendet, og hvor længe en Pige er anseet i Selstabslivet, Anna horer endnu til Njhederne.

Rigtig, rigtig, naadige Froken, indrømmede Tina, og desuden har Pigerne nu den Fordel, at Thaleren har 30 Silbergrofschen istedetfor de gode 24, den bliver ikke saa hurtig fuld. — Jeg lo naturligtvis, men denne Samtale var mig fatal. — Vistnok har Froken Anna endnu Tid for sig, vedblev Froken Tina, men jeg vil dog udrette mit Grinde. — Vi lyttede nysgjerrige. — Den smukke, store Butik der paa Hjørnet med Manufakturvarer tilhører den unge Hr. Weber — en smuk Mand med en liden Knebels bart og meget rig.

Nu? sagde Tante utaalmodig.

Nu, vedblev Tina, hans Moder har paalaagt mig at udforske Frokenen.

Hvad? raabte Tante forferdet.

Naadige Froken, det er ikke Dem, som er ment, sagde Tina beroligende.

Tosse! sagde Tante vred, det ved jeg nok, men hvad vil de med Anna?

Jo, svarede Tina lidt ærgerlig, den unge Herre er indtaget i Frokenen og tilhøder hende sin Haand.

Hvor uforfæmlet! raabte Tante.

Jeg kan slet ikke finde det, saa slem, vedblev Tina endnu ærgerligere; han bor i den bedste Etage, besøger de fornemste Koncerter og har hver Uge Kvartet med Justitsraaden ligeoverfor, han vil ogsaa anstafte Ekvipage.

Giv ham kun det Svar: lige Børn lege bedst, sagde Tante afgjørende.

Nei, Tina, sagde jeg med Værdighed, den unge Mand skal have et mere passende Svar. Sig ham, at en Forbindelse for Livet kun tør sluttes under gjensidig Tilbøielighed, og da jeg ikke har nogen Tilbøielighed for ham, vilde jeg anse det for den største Uret at antage hans Tilbud.

Froken Anna træffer altid Sommet paa Hovedet, sagde Tina henrykt; dette Svar vil jeg bringe Fru Weber.

Dermed var Sagen afgjort, det var mig dog ikke ligegyldigt virkeltigt at have haft et Ægteskabsstilbud, omendstjont jeg slet ikke havde nogen Lust til at gaa ind derpaa, og Efterretningen om Rudolfs glimrende Bryllupsfest blev mig derved noget mindre bitter.

Vi gjennemlevede nu Sommeren paa samme Maade som den foregaaende. Næsten i to Maanedes brugte vi Melkeskur i en Bjergslandsby, og derpaa fulgte Badereisen. Forventningsfuld reiste jeg derhen, jeg var feteret og beundret og var ogsaa nær ved at gjøre et nyt Valg, men forlod Stedet temmelig utilfredsstillet og med Modløshed i Hjertet.

Efter mit Dnske reiste vi allerede i August til Müggelburg. Jeg vidste, at Eugenie var med sine Forældre ved et Bad ved Rhinen. Ogsaa det nygifte Par var med. Denne Tid vilde jeg benytte — jeg kunde ikke fordrage at gjense dem saa snart, desuden havde Hjemmet saa meget tungt for mig. Arnold og Elisabeth, det lykkelige Brude-

par, var ganske anderledes, end jeg var vant til at se eller tænke mig et Brudepar; de vare ikke udelukkende optagne med hinanden, men havde ogsaa Hjerte og Sands for sine Omgivelser, men jo mere jeg maatte erkjende deres Elskværdighed, desto dybere sølte jeg Braadenden i Hjertet. Det er ikke saa ganske let for et 24 aarigt, naturligt Hjerte at se en yngre Søster lykkelig forlovet. Hvad der foregik i mit Hjerte, turde Ingen ane. Jeg var oplivet og deltagende i Selskab, men naar jeg var alene, var jeg modløs og nedtrykt, og hele Verdens Poesier og Kunststændelser kunde ikke glæde mig.

De stille Sommerdage henraandt ensformig for mig. Umgangen med Hartwigs udgjorde den eneste Afskyndelse, og Tante Adalgunde holdt nu ogsaa meget af denne Omgang, hun fandt Fru v. Hartwig, som havde stor Overbærenhed med Tantes Svagheder, overordentlig elskværdig. Skovlottets Beboere levede forøvrigt ikke mere saa ganske affondret, i Særdeleshed kom Hr. v. Hartwig ved passende Leiligheder i Berørelse med Herrerne i Naboskabet, ikke engang Hr. v. Mäggeburg undtagen.

Hr. v. Hartwig er det besynderligste Menneske i Verden, jagde Lotte en Dag, da vi sad sammen med Arnold i Haven.

Svarede det? spurgte Arnold.

Hele Verden taler om, at han har et godt Øie til Eugenie, men han selv tier stille, og Hr. v. Mäggeburg ærgres sig over, at han ikke kan give ham en Kurv.

Da synes det mig ganske rigtigt, at Hr. v. Hartwig ikke hører noget, sagde Arnold.

Ja ganske rigtigt, svarede Lotte, det er kun ikke Alle, som kunne handle saaledes. Hr. v. Hartwig synes mig lig den taalmodige, nyte Gut i Sagen, som siger til sin Elskede: Jeg maa nu vandre

syv lange Aar, men til ingen anden min Hu dog staaar.

Deri tager De fejl, Lotte, svarede Arnold, Hr. v. Hartwig venter ikke i syv Aar, men for nærværende tror jeg, det er ret fornuftigt af ham at vente. At han forstaaar det bedre end mangan Anden, det indrømmer jeg — jeg er glad over, at det ikke blev mig paalagt, tilføiede han spøgende, idet han vendte sig til Elisabeth og saa hende varmt ind i Øinene.

Men den stakkels Eugenie, indvendte Lotte.

Elisabeth forklarede nu, hvorfor denne Venten ikke kunne være saa lang for Eugenie. For det Første vare de tillidsvækkende Dine, hvad jo Eugenie allerede havde sagt foran Portrættet, en sikker Borg for Fremtiden, og den nærværende Tid var jo usigelig skjøn for begge.

Mangt og meget blev nu fortalt. Næsten hver Morgen træder Hr. v. Hartwig ved Tvillingegen ud af Stoven og ser ud over den frie Udsigt til Parken, undertiden springer Ponto henad Beien og hilser paa sin Belhøndeste, som viskelig ikke om Morgenen gaar hen til Egen, men nøier sig med at vide, at en vis Person er der og høre ham sloite efter sin Hund. Om Eftermiddagen gaar hun derhen, hvor han var om Morgenen, og han opsøger da Fodsporene efter hendes Morgenpadseritur. Derjom de træffe hinanden hos en af Naboerne, saa underholder Hr. v. Hartwig sig paa det Elskværdigste med Fru v. Mäggeburg, hvis bløde Hjerte snart er vundet; eller han taler med Herrerne om videnstabelige og økonomiske Sager, og omendstjont disse Naboer ansaa ham for en Særling og søgte at gjøre ham latterlig paa Grund af hans Retning, saa kunne de dog ikke negte ham sin Agtelse, men maa erklære ham for en

dygtig Mand, Hr. v. Müggeburg saavel som de Andre. Naar Hr. v. Hartwig da ugenert fører Eugenie til Bords, og hendes Dine lyse klarere og livligere, ved man neppe, hvad man skal sige, og floge Folk kunde gjerne komme paa den taabelige Tanke, at Tilbøieligheden kun var paa Eugenies Side, dersom Eugenie

kun noget mere lignede en, der led af uløselig Kjerlighed. — I min nuværende endelige Hjertestilstand var det mig bittert at høre disse Beretninger om Eugenies Kjerligheds-Lykke; omendstjont jeg trolig kjæmpede mod saadanne uheldige Tanker, tom de dog igjen imod min Willie. (Fortf.)

Bambergs Rejse i Mellemasien.

(Fortsat fra Side 563.)

Efter allerede at have tilbagelagt tre Dagsreiser i den sandede Del af Orkenen, skulde vi naa den faste Slette og derved faa de sig mod Nord strækkende Chalatabjergerne i Sigte; men vi havde desværre stoffet os, vore Dyr vare ikke mere istand til at gaa, og vi tilbragte endnu en sjerde Dag, den 8de Juli, i Sandet. Jeg havde endnu kun omtrent sex Glas Vand tilbage i min Læderflaske, hvoraf jeg tog enkelte Draaber ad Gangen og maatte naturligvis doie frygteligt af Tørst. Til min store Skræk begyndte min Tunge at blive lidt sort paa Midten, hvorfor jeg strax draf Halvdelen af mit Vand og troede at kunne frelse mig, men forgjæves; den stikkende Brænden, hvormed der fulgte Hovedpine, blev den femte Dags Morgen (den 9de Juli) heftigere, og da vi ved Middagstid kunde spjelne Chalatabjergene i taagede Nurids, mærkede jeg, at mine Kræfter aftog mere og mere. Jo nærmere vi kom Bjergene, desto mere aftog Sandet, og Alles Dine spejdede allerede efter en Hjord eller en Hyrdehytte, da Kervanbaschjen og hans Folk gjorde os opmærksomme paa en Støvsly, der nærmede sig, og bode os stige saa hurtigt som muligt ned fra Klame-

lerne. Dyrene vidste allerede, at det var Tebbaben som kom, hvorfor de knælede med en lydlig og voldsom Brølen, strakte den lange Hals hen ad Jorden og søgte at skjule Hovedet i Sandet. Vi benyttede dem som et Slags Beskyttelsesmur og havde neppe knælet bagved dem, forend Vinden før hen over os med et tungt Bulder og kastede et kun to Fingre tykt Sandlag, hvoraf de første Korn brændte som en Jldregn, paa os. Havde den naaet os blot sex Mile længere inde i Orkenen, vare vi Alle omkomne. Jeg mærkede ikke synnerligt til, at Vinden voldte Feber og Brækning; kun blev Luften tungere og mere trykkende end før.

Hvor Sandet hører op, viser der sig tre forskjellige Veie, af hvilke den ene, der er 10ogtve Mile lang, gaar over Karakol, den anden, der er atten Mile lang, fører over Sletten indtil tæt udenfor Bochara, og den tredie, der er tve Mile lang, fører gennem Bjergene, hvor der vel findes Vand, men hvis steile Klippestier ere utilgængelige for Kameler. Vi valgte, som tidligere bestemt, den mellemste Veie som den korteste, saa meget mere som vi oplivedes af Haabet om at forefinde noget Vand hos Hyrderne.

Genimod Aften kom vi til nogle Kilder, men som i Aar endnu vare blevene besøgte af Hyrderne; Vandet i dem vederkvægede vel vore Dyr, men kunde ikke nydes af Mennesker; vi vare alle meget ilde farnede og som halvt døde og opretholdtes kun af det nu velbegrundede Haab om Frelse.

Jeg kunde ikke længer stige af ved egne Kræfter og blev lagt paa Jorden; mit Indre brændte som Jyd, og Hovedpinen bedøvede mig tildels. Min Pen er for svag til at udfaste en Skildring af de Lidelser, for hvilke Tørsten udsatte os; jeg tror ikke, at der gives nogen smerteligere Dødsmaade, og skjønt jeg ellers ret godt kan fatte mig i Farer, følte jeg mig dog her nedbrudt og troede, at mit Livs sidste Aften var kommen. Genimod Midnat brøde vi op, jeg faldt i Søvn, og da jeg vaagnede om Morgen den 10de Juli, befandt jeg mig i en Verkhytte og omgiven af nogle skjægede Mænd, i hvilke jeg strax gjenkjendte nogle af Frans (s: Persiens) Børn, og som raabte til mig: „Schuma ki Hadschi nistid!“ (Du er dog ingen Hadschi!), men jeg havde ikke Kræfter nok til at svare. Man gav mig først noget varm og senere noget med Vand og Salt blandet sur Melk, hvad der her kaldes Aïran, som styrkede mig og snart bragte mig paa Benene. Nu først blev det mig klart, at baade jeg og mine Rejsefæller vare Gjæster hos nogle persiske Slaver, som vogtede Aar midt ude i Ørkenen, ti Mile fra Bochara og kun vare sparsomt forsynede med Brød og Vand af deres Herrer, for at de ikke naar de vare rigeligere forsynede med Levnetsmidler, skulde forsøge paa at flygte gennem Ørkenen. Ikke desto mindre vare disse stakkels Landsflygtige ædelmodige nok til at give deres Erkefiender, de sunnitiske Mollaher, noget af

deres Vand og viste sig særdeles gode mod mig, da jeg tiltalte dem i deres Modersmaal; thi uagtet man ogsaa taler Persisk i Bochara, er dette dog meget forskjelligt fra Sproget i Iran. For nemmelig rørtes jeg ved Synet af en Dreng paa fem Aar, der ligeledes var Slave og saa meget opvakt ud. Han var først for to Aar siden bleven taget til Fange tilligemed sin Fader, og da jeg spurgte ham om denne, svarede han glad: „Ja, min Fader har kjøbt sig (d. e. løskjøbt sig); jeg bliver i det Høieste endnu to Aar Slave, og saa vil min Fader have sammensparet de til min Befrielse nødvendige Penge.“ Den stakkels Dreng havde knapt nogle Pjalter til at bedække sit svage Legeme med, og hans Hud lignede Læder i Farve og Haardhed. Jeg gav ham et af mine Klædningsstykker, og han lovede at lade det indrette til sig.

De uslykkelige Persere gavede os endnu noget Vand med paa Beien, og jeg forlod dem, dybt bevæget af Taknemmelighed og Medynk. Vi brøde op til vort Bedestæde i Chodscha Dhan, et Balsæstæde for at besøge en samme Navn forende Helgens Grav, hvorhen vi maatte begive os i vor Egenstab af Hadschier, uagtet den laa lidt nordenfor vor Bei, men til mine Rejsefællers store Bedrøvelse forvildede vi os om Natten mellem Sandbakterne, der ligge i Udkanten af Ørkenen, og fra hvis Midte Chodscha Dhan rager frem som en Dase, og ved Daggrøn den 11te Juli befandt vi os efter lang Søgen ved Bredden af en Sø med fersk Vand. Her hørte Ørkenen op og med den Frygten for at tørste ihjel, ligesaa Frygten for Rovere, Blæst og andre Besværligheder. Vi overstredede saaledes det egentlige Bocharas Grændser, og da vi kom til det kun en Mil derfra liggende Chakemir, den Landsby,

hvor Kervanbaschjen boede, vare vi allerede i en temmelig godt opdyrket Egn, der overalt vandedes ved Hjælp af Kanaaler fra Floden Karasju, som af Nogle angaves at være en Arm af Serefschan, af Andre at være en særskilt, fra Norden kommende Flod. Den løber tilsidst ud i den ovenomtalte Sø, hvis Vand, efter hvad man sagde mig, kun er drickeligt om Foraaret og i de første Sommermaaneder, men derpaa tager af og bliver salt.

I Chakemir, der har tohundrede Huse og kun ligger en Mil fra Bochara, maatte vi overnatte, for at Toldinspektøren (Wadschgir) og Referenten (Wafanymis), naar de bleve underrettede om vor Ankomst, kunde foretage Undersøgelsen og Forhøret. Endnu samme Dag affendtes der et Bud, og meget tidligt Dagen efter kom tre af Emirens Embedsmænd med saare vigtige bureaukratiske Ansøgninger for at opkræve Told af os, men i Særdeleshed for at indhente Oplysninger om os og Nabolandene. Man begyndte med Rejsegodset. Hadschierne havde for det meste hellige Rosenkrands fra Mekka, Dadler fra Medina, Kamme fra Bagdad, Kørpenne fra Persien og Knive, Saxe, Fingerbøl og smaa Speile fra Frenghistan med sig i deres Badsække, og skjønt de paastode, at Emiren af Bochara (maatte han leve hundrede og tyve Aar!) aldrig tog Told af Hadschier, lod Toldinspektoren sig ikke i mindste Mande forstyrre men skrev hvert enkelt Stykke op. Jeg og to andre Tiggere vare de Sidste, og da han saa mig i Ansigtet, gav han sig til at le og sagde, at jeg skulde vise ham min Kuffert, da vi (hermed mente han sandsynligvis Europæere, idet han ansaa mig for en saadan) stedse førte smukke Ting med os. Da jeg netop var i en oprømt Stemning og havde min Der-

wisch- eller Karrehue paa, afbrød jeg den listige Bochariot med de Ord, at jeg virkelig havde smukke Ting og spurgte, hvad han da først vilde se, enten mit rørlige eller mit urørlige Gods, og da han forlangte at se Alt, løb jeg ned i Gaarden, hentede mit Væsel og trak det over Trapper og Tæpper ind i Værelset, hvor jeg fremstillede det under mine Rejsefællers ihdelige Latter, aabnede derpaa min Badsæk og foreviste de saa Pjalter og gamle Bøger, jeg havde anstaffet mig i Chima. Den ud af sin Vildfarelse bragte Bochariot saa sig forbauset om og spurgte, om jeg da virkelig ikke førte Andet med, og efterat Hadschi Salih havde meddelt ham de fornødne Oplysninger om min Stilling og Diemedet med min Reise, skrev han Alt omhyggeligt op og betragtede mig med en betydningsfuld Nysken paa Hovedet. Efter Toldundersøgelsen begyndte Wafanymis'en (Referenten) sit Hørv, idet han først optegnede enhver Rejsende med en udførlig Beskrivelse af denne og derpaa de Nyheder, man kunde meddele; men høist latterlig var denne omhyggelige Udfritten om Chima, et i Henseende til Sprog, Oprindelse og Religion beslægtet Land, der i flere Aarhundreder har været Bocharas Grændsenabo, og hvis Hovedstad kun ligger nogle Dagsreiser borte.

Alt var i Orden, med Undtagelse af, at der herskede nogen Meningsforskjellighed om vort første Herberge, idet Toldinspektoren hertil foreslog Toldboden, idet han haabede dog at kunne presse Noget ud af os der og tage mig i et skarpt Forhør, hvorimod Hadschi Salih, der nu stillede sig i Spidsen for Karavanen, da han besad stor Indflydelse i Bochara, paastod kun at ville tage ind i Tekkiet. Vi brøde ogsaa

strax op fra Chafemir og vare kun dragne en halv Time gennem en med Haer og dyrkede Marker prunkende Egn, da vi fik Die paa Bochara Scherif (det ædle Bochara), som Mellemasterne kaldte det, med dets plumpe Taarne, der uden Undtagelse ere kronede med Storkereder.*)

Omtrent en halv Mil udenfor Bochara gik vi over den mod Syd løbende Seraffchan, som Kaateleer og Hestene kunde vade over, uagtet Strømmen i den var temmelig stærk. Paa den anden Bred saaes endnu Brohovedet til en forhøvede, smukt bygget, hoi Stenbro, og tæt ved denne laa Ruinerne af et ligeledes af Sten opført Palads, der, efter hvad man sagde mig, ligesom Broen havde været et Værk af den berømte Abdullah Chan Scheibani. I det Hele taget findes der i Mellemastens Hovedstads nærmeste Omegn kun faa Levninger af dens fordoms Storhed.

X.

Bochara. — Modtagelse i Tekkiet, Hovedsædet for Islam. — Rahmet Bi. — Bozarer. — Baha:eb:bin, Turkestans store Helgen. — Speidere sættes ud paa Forfatteren. — Nogle fort iforveien i Bochara tilstedeværende Rejsendes Stjæbne. — Boghandlerbazar. — Matten (Nischte). — Stabens Landsforsyning. — Tidligere og senere Emirer. — Den regjerende Emir, hans Regjering og Familie. — Slaveforraad og Handel. — Afrejse fra Bochara og Besøg ved Baha:eb:bins Grab.

Vor Vei førte os til den mod Syd liggende Dervase Imam, gennem hvilken vi dog ikke drog ind, da vi derved kun kunde være komne til vort mod

*) I Chiwa gives der mange Nattergale, men ingen Storte, hvorimod der i Bochara ikke findes nogen Taarn eller anden hoi Bygning, høorpaa disse Værelse ikke ubillige berednede Staldvogne, som i Chiwaeren drilte. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9. — *) Din 9.

Nordøst liggende Tekkie gennem Trængslen paa Bazaren. Vi gik derfor udenom Stadsmuren, der paa mange Steder havde store Revner, og kom gennem Porten Dervase Mesar den 12te Juli til det rummelige, med smukke Træer beplantede Tekkie, som danner en regelmæssig Firkant og i nederste Stokværk indeholder otteogsyrtogtyve Celler. Dets nuværende Forstander (Chalsa) er en Sønnesøn af den for sin Hellighed berømte Chalsa Hysin, efter hvem Tekkiet ogsaa bærer Navn. Hvilken Agtelse hans Slægtninge endnu nød, saaes deraf, at hans ommeldte Sønnesøn var Imam og Emirens Chatih, d. e. Hofpræst, og af denne min Værts Embedsstilling, var jeg ikke lidet stolt. Hadjschi Salih, der havde været en af den ovennævnte Helgens Myrider (Værlinge) og derfor betragtedes som Medlem af Familien, forestillede strax mig og de Forenemmere i vort Selskab, og Abbeden, der var en Mand med et fint Væsen og behageligt Udre, og hvem den snehvide Turban og den fine Sommerdragt af Silketoi klædte meget godt, modtog mig meget hjerteligt, og da jeg havde underholdt mig en halv Time med ham i udsogt spulstige Udtryk, var den gode Mand ude af sig selv af Glæde og beklagede kun, at Bademlet*) (Hs. Majestet Emiren) ikke var i Bochara, saa at han ikke kunde forestille mig for ham.

Han lod mig give en særskilt Celle paa Hæderspladsen, d. e. tæt ved Moscheen, hvor jeg paa den ene Side havde en høilærd Mollah og paa den anden Hadjschi Salih til Nabo. Denne Gaard var fuld af Berømtigheder, og jeg var, uden at mærke det, sluppet ind i den islamitiske Rede i Bochara, saa at

*) Bademlet betyder egentligt „den Dyrlige“.

selve Stedet, hvis jeg stikkede mig vel, kunde blive den bedste Betryggelse for mig mod enhver Mistanke fra den verdslige Dvirigheds Side. Referenten havde meddeelt min Ankomst som en vigtig Begivenhed, og endnu samme Dag havde Emirens første Embedsmand ved Navn Rahmet Bi, der førte Befalningen i Bochara, medens hans Herre var fraværende paa Feltsaget i Chofand, ladet forhøre hos Hadschierne om mig; men i Tekkiet havde Emiren Intet at bestille, og man ændsede Efterspørgslen saa lidt, at man slet ikke talte til mig om den. Til Bærten sagde mine gode Venner: „Hadschi Reischid er ikke alene en god Muselman, men tillige en lærd Mollah, og enhver Mistanke til ham er en Dødsdynd“, men mig raadede de stedse, hvad jeg skulde gjøre, og kun mine Staldbrødres Raad og adleste Venskab har jeg at takke for, at der ingen Ulykke vederfores mig i Bochara; thi bortset fra mine Forgjængeres sorgelige Endeligt i denne By, har jeg fundet Bochara meget farlig, ikke alene for os Europæere, men for enhver Fremmed, fordi Regjeringens Speidervæsen har naaet den samme Fuldkommenhed som Befolkningens Lumpenhed.

Næste Morgen gik jeg ud med Hadschi Salih og fire andre Rejsefæller for at besøge Byen og Bazarerne, og hvorvel de lummerlige Gader og Huse, der staa langt tilbage fra de elendigste Boliger i perstiske Byer, men i Særdeleshed det foddnye Stov, gavede mig en meget uædel Forestilling om det „ædle“ Bochara, overraskedes jeg dog, da jeg første Gang kom ind i Bazaren og blandt Mængden, som færdedes der. Langt fra at være smukke, pragtfulde og storartede, saaledes som Bazarerne i Teheran, Tebriz og Isfahan, frembyde Bazarerne i Bochara dog formædelst Folkestammernes,

Klædedragternes og Skiffenes Forffjellighed et paafaldende og eiendommeligt Skue for den Fremmedes Øie. Fler-tallet af Mængden har et iransk Præg og bærer en hvid eller en blaa Turban, af hvilke hin betegner den fornemme Herre og Mollahen, og denne, der klæder sig godt, Kjobmanden, Haandværkeren og Tjenestetjendet. Dernæst ere de tatariske Træk de mest fremtrædende og findes i alle Afstygninger fra Dsbejen til den vilde Kirgiser; men iøvrigt kan man, ogsaa uden at se Ansigtet, stedse skjelne Turanieren paa hans plumpe, faste Gang fra Franieren. Midt i denne Trængsel af disse Asiens to Hovedstammer tænke man sig hist og her nogle Ostindianere eller Multanianere, som de her kaldes, og Joder, der som KjenDEMærke*) have et Slags polsk Hue paa Hovedet og en Snor om Lænderne. Ostindianeren med sit røde Mærke paa Panden og sit frastødende gule Ansigt kunde tjene til Fuglestræmsel i den største Rismark, og Joden med sine ædle, mesterligt skjønne Træk og pragtfulde Dine sidde for vore Kunstnere som et Monsterbillede paa mandlig Skjønhed. Heller ikke bør vi glemme Turkmanen, hvis skjæffe, ildfulde Dine glimter frem overalt; han tænker sandsynligvis paa, hvilket Udbytte en Malmann (i: Koberveg) her vilde give. Af Afgghanere træffer man kun saa; disse med deres smudsige lange Skjorter og endnu smudsigere, nedhængende Haar have faaet et Lærreds-Klæde paa romersk Vis om Skuldrene, men de forekom mig dog som Menneſter, der vare flygtede ud paa Gaden fra deres brændende Hus.

*) Ghemali Teiritin, som Koranen paalægger enhver ikke muselmanst Undersaat at bære, paa det at Hilsenen Selam Aleikum (Fred være med Dig) ikke skal spilles paa ham.

Dette brogede Chaos af Bocharioter, Schimaere, Chokandere, Kirgisere, Kiptschaker, Turkmener, Ostindianere, Jøder og Afghanere har sine Repræsentanter i alle Bazarerne, men uagtet Alt bevæger sig ivrigt hid og did, har jeg dog ikke kunnet finde noget Spor af det larmende Bazarliv, der træder saa eiendommeligt frem i Persien. Jeg holdt mig tæt ved mine Rejsefæller og fastede et flygtigt Blik paa Boderne, som kun indeholde saa, over Drenburg kommende vesteuropæiske, men desto flere russiske Galanteri- og Manufakturvarer og kun forsaavidt have noget Tiltrækkende for den Rejsende i denne fjerne By, som han ved Synet af ethvert Stykke Kattun (∵ Bomuldstoi) eller det derpaa klitrede Fabrikmærke faar en Følelse, som om man saa en Landsmand. Hvor bankede ikke mit Hjerte, naar jeg læste Ordene „Manchester“, „Birmingham“, og hvor bange var jeg ikke for at robe mig alene ved at læse et Ord! Af store Udsalg ligesom af store Kjøbmænd gives der kun saa, og uagtet der foruden paa Neftei Tschit Furujsche (Sted, hvor der sælges Tschit, d. e. Kattun), som har 284 Boder, ogsaa paa mange andre Steder sælges Kattun, Calicot og Percaille, tør jeg dog dristigt paastaa, at mine Venner Hanhart & Co. i Tæbris, alene sælge ligesaa meget af de nævnte Varer, som den hele By Bochara, skjøndt denne med Foie bærer Navn af Mellemasiens Hovedstad. Mere tiltrækkende for den Fremmede er i Bocharas Bazar det Sted, hvor den indenlandts Kunstslids Frembringelser ligge til Stue; de trefarvede, sribede og smalt vævede Bomuldstoier, de saakaldte Madtsjner, Silketøier, fra tynde, spindelvævsagtige Vommestørklæder til det svære Utes, og i Serdeleshed Lædearbejderne spille her en Hovedrolle. I den sidstnævnte Retning

fortjener Kemmesfjærernes, men fornemmeligt Stomagernes Kunst at fremhæves. Mandfolke- og Fruentimmerstøvlerne ere temmelig godt forarbejdede; hine have høie, spidse Hæle, der ende sig i Størrelse af et Spigerhoved; disse ere vel noget plumpe, men ofte smykkede med den fineste Udsjning med Silke. Ogsaa Klædebazaren, de Boder, hvor de lyse, glimrende, folderige Klædningsstykker ere udbredte, fortjene at omtales. Østerlænderen, som kun her træffes i sin fulde Eiendommelighed, ynder Klædningsstykkernes Tschachtschuch eller raslende Lyd, og det morede mig meget at se, hvorledes Kjøberen gif nogle Skridt frem og tilbage med sin nye Tschapan (Klædning) for at høre, hvor stærkt den raslede. Alt er af indenlandts Tilvirkning og meget billigt, hvorfor ogsaa Klædemarkedet i Bochara forsyner alle „Retrvænde“ (∵ Muselmænd) indtil langt ind i det chineisiske Tatarer med smukke Klædningsstykker. Ogsaa Kirgisjerne, Kiptschakerne og Kalmykkerne pleie at gjøre en Afstikker hertil fra Orfenen, og den vilde Tatar med sine skjære Dine og sin fremstaaende Hage ler af Glæde, naar han bytter sin af en raa Hestehud forfærdigede Dragt med en let Jftey (et Slags Sommerklædning). Her ser han Civilisationens ypperste Billede; Bochara er hans Paris og London.

Da vi havde vandret om i henvend tre Timer, bad jeg min Fører og ædle Ven Hadtschi Salih at unde mig en Smule No paa et eller andet Forfriskningssted, hvorpaa han forte mig gjennem Tintische Tschay Furujschi (Tschabazaren) til den berømte Plads Lebi Hans Divanbegi, d. e. Bredden ved Divanbegs Dam, hvilken jeg, naar hensejaaes til, at den laa i Bochara, virkelig fandt allerfjærreste. Den danner en temmelig regelmæssig Firkant, i hvis

Midte der findes en dyb, hundrede Fod lang og firfjndstyve Fod bred, med firkantede Stene indfattet Dam, til hvis Overflade otte Trappetrin føre ned. Rundt omkring ved Bredden staa nogle smukke Elmetræer, i hvis Skygge de uundgaelige Theudsalg med deres kjæmpestore Samovarer (Selkogere), der forfærdiges i Rusland særligt til Udførsel til Bochara, indbyde til en god Drik The. Paa de tre Sider af Pladsen falghdes Slifferier, Brød, Frugter og varme og kolde Spiser paa Stilladser, som bestyges af Kormatter, og de flere hundrede improviserede Boder, der omsværmes af den lystne og sultne Mængde, ligesom af Bier, frembyde et etendommeligt Skue. Paa den fjerde, den vestlige Side, som er terrassedannet, ligger Moscheen (Medschidi Divanbegi), udenfor hvis Forside der staa nogle Træer, hvor Dermischerne og Meddaherne (Fortællerne) med anstregende Mimik fortælle berømte Krigeres og Profeters Bedrifter og stedse ere omringede af en videbegjærlig Mængde. Idet jeg kom ind paa den nævnte Plads, vilde Tilfældet, at henved femten unge Dermischer af Nakschbendiernes Orden, som her har sit Udspring og Hovedsæde, drog forbi og saaledes fuldstændiggjorde det tiltrækkende Stueespil, og aldrig skal jeg glemme, hvorledes disse vilde begejstrede Mennesker med deres høie, kegleformede Huer, hølgender Haar og lange Staa sprang omkring som Besatte, medens de brolede Choret til en Hymne, hvis enkelte Strofer bleve sungne for af deres graaffjæggede Overhoved.

Dine og Dren vare saa lyselsatte, at jeg snart glemte min Træthed. Min Ven maatte med Vold og Magt føre mig ind i et Udsalg, og da den ædle Schimin (et Slags The) var bleven stjenket, vilde han benytte min Forun-

dring og spurgte med stille Glæde: „Naa, hvorledes behager Bochara Scherif Dig?“ „Meget godt“, svarede jeg, og skjøndt han som Chokander netop paa den Tid nærede Fiendskab til Bochara, blev han dog som Mellemasiater meget glad over, at Turkestans Hovedstad havde indtaget mig saa meget til sin Fordel, og lovede, at han de følgende Dage vilde vise mig det rigtig Smukke. Trods den strengt bochariostiske Dragt, jeg idag havde iført mig, og uagtet jeg var bleven saa mishandlet af Solen, at min egen Moder neppe vilde have gjenkjendt mig, omringedes jeg dog overalt, hvor jeg viste mig, af en Skare Nysgjerrige, der kjædede mig høiligen med deres Haandtryk og Omfavnelser. Ved en umaadelig Turban*) og en stor Koran, som hang ned fra mit Belte, havde jeg paataget mig en Fiskans eller Scheichs Ydre og maatte derfor finde mig i disse Plagerier; men paa den anden Side beskyttede denne min hellige Egenkab mig mod den verdslige Nysgjerrigheds Spørgsmaal, og jeg hørte, hvorledes Folk der stode omkring mig, udspurgte mine Venner om mig eller hvistede til hinanden. „Hvilken Fromhed hører der ikke til“, ytrede En, at drage fra Konstantinopel til Bochara ene og alene for at besøge vor Baha-ed-din.“** „Ja“,

*) Som bekendt forestiller Turbanen det Ligklæde, som enhver from Muselman maa bære paa Hovedet til stadig Paamindelse om Døden. Koranen paabyder kun et Ligklæde af jyd Mens Længde; men de Fromme overtage det og bære ofte fire til sex Ligklæder, eller ortoogtyve til toogfyrtogtyve Men Tulbend paa Hovedet.

***) Baha-ed-din, eller efter Bochariosternes Udtale Bawebbin, er en i hele den islamistiske Verden berømt Afstet og Helgen og Stifter af Nakschbendiordenen, hvis Tilhængere man træffer i Ostindien, China, Persien, Arabien og Egypten. Han døde 1388, og Klosteret, Moscheen og Ringmuren om hans Grav i Landsbyen Bawebbin lod Abbul Afis Chan opføre i Aaret 1409.

sagde en Anden, „og saa vi vandre med
 ikke ringe Moie til Mekka, det allerhel-
 ligste Sted; men disse Menneſter“ —
 her pegede han paa mig — „foretage ſig
 intet Andet; deres Liv er Bon, From-
 hed og Balfart.“ „Bravo, Du har
 gjettet det“, tænkte jeg og var meget glad
 over, at mit Incognito viſte ſig ſaa hel-
 digt i Bochara. I al den Tid jeg op-
 holdt mig i Turkeſtans Hovedſtab, mis-
 tænktes jeg ingenſinde af Folket, ſjont
 det er meget liſtigt og ondſtabsfuldt;
 man kom til mig for at ſaa min Velſig-
 nelse og horte paa mig, naar jeg paa
 de offentlige Pladſer oplæſte den ſtore
 Scheich af Bagdad, Abdul Kader Gila-
 nis Hiſtorie; men aldrig gav Nogen
 mig en Skilling, og diſſe Menneſters
 Skinhellighed ſtaaſt stærkt af mod de
 himaiſke Osbegers oprigtige Fromhed
 og Velgjorenhed.

Derimod havde jeg ikke ſaa let et
 Spil med Regjeringen ſom med Folket.
 Da den tidligere nævnte Rahmet Bi ikke
 offentligt kunde ſaa Haand i Hante
 med mig, ſendte han mig uophørligt
 Speidere paa Halsen, ſom i deres vidt-
 løſtige Samtaler ſtedſe berørte Frengi-
 ſtan i Haab om, at jeg ſkulde robe mig
 ved en eller anden Ytring, og da de
 mærkede, at dette Middel ikke førte til
 Maalet, begyndte de at ſnakke om den
 ſtore Lyſt Frengierne havde til det ædle
 Bochara, og hvorledes allerede flere
 af deres Spioner, men i Særdeleſhed
 Engländerne Konolly og Iſtoddart Sa-
 hib (nemlig Conolly og Stoddart) vare
 blevne ſtraffede.*). Eller ogſaa fortalte

*) Diſſe tvende Martyrers ſørgelige Ende-
 ligt er endog i Bochara ſelv beblevet at vare
 en Hemmelighed, og endnu den Dag i Dag
 ere de meſt modbigende Rygter i Omløb om
 denne Gjenſtand. Læſeren vil indſe, at det
 var umuligt for mig i mit Incognito at
 indhente nærmere Oplyſninger om diſſe Ulyk-

man mig om de for ſaa Dage ſiden
 ankomne og fængſlede Frengier (nogle
 ulykkelige ſtationere), der havde havt
 flere Kiſter The med, ſom havde været
 beſtroet med Diamantſtov for at forgifte
 alle Indbyggerne i den hellige By og
 kunde forvandle Dag til Nat og giøre
 andre djævelſke Kunſtſtykker. De fleſte
 af diſſe Sporhunde vare Hadſchier, der
 havde tilbragt flere Aar i Konſtantinopel
 og vilde prøve mit Kjendſkab til Sproget
 og Forholdene der. Efterat have hørt
 længe og taalamdigt paa dem, pleiede jeg
 at lade, ſom om jeg blev kjed af det og
 bad mig forſtaane for Samtaler om
 Frengier. „Jeg har forladt Konſtan-
 tinopel“, ſagde jeg, „for at undgaa diſſe
 Frengier, hvem Djævelen har berøvet
 Forſtanden. Nu er jeg, lykkeligviſ, i
 det ædle Bochara og vil ikke forbitre min
 Tid ved Grindringer om dem.“ Af lig-
 nende Svar betjente jeg mig til den ud-
 lærte Mollah Scheref-ed-din, Boghand-
 lernes Akſafal, der viſte mig en Bog-
 fortegnelse, ſom en ruſſiſk Geſandt for
 nogle Aar ſiden havde ladet blive til-
 bage hos ham, ſamt nogle engeliſke og
 italieniſke Papiirer. Jeg kaſtede et haan-
 ligt Blik derpaa og ſagde: „Allah være
 lovet, min Hukommelse er endnu ikke
 bleven beſudlet af frengiſke Kundſkaber
 og Bøger, ſaaledes ſom det deſværre
 ofte er Tilfældet med Tyrkerne i Kon-
 ſtantinopel.“*)

teliges Skjebne, og den ſørgelige Begivenhed
 er desuden bleven drøftet ſaa udførligt af
 Fernier, Wolf, W. Ray og andre officielle og
 ikke officielle Korreſpondenter, at mine ſlygtigt
 ſamlende Døtgeniſer ere aldeles overflødig.

*) En Dag kom en af Begjrens Tjenere til
 mig med en lille, tør Mand, for at jeg ſkulde
 undersøge, om han virkelig var en Araber
 og fra Damaskus, ſaaledes ſom han ſaregav.
 I det han traadte ind, vare hans Drel mig
 ſtrar paafaldende, og jeg antog ham for en
 Europæer, men min Forundring borede endnu

Da Rahmet Bi mærkede, at han heller ikke kunde udrette Noget ved Sendebud, lod han mig kalde til sig, naturligvis under Paaskud af en høflig Indbydelse til en Pilau, hvorved ogsaa nogle Medlemmer af den bochariotiske Ulemaerorden vare tilstede. I det jeg traadte ind, saa jeg, at der her forestod mig en vanskelig Opgave, da det hele Møde var et Slags Forhør, hvorved mit Incognito skulde underkastes Ildproven; men jeg erkjendte i rette Tid Faren, og for ikke at blive overrumplet af et eller andet Spørgsmaal, spillede jeg den Videbegjærlige og henvendte selv flere Spørgsmaal til de gode Herrer om Religionsforskjellighederne mellem Fars, Synnet, Wadschib og Mustahab.*) Min Fjer behagede, og snart opstod der det heftigste Ordskifte angaaende flere Punkter i Hidajet, Scherchi Wefaje og andre, om deslige Emner handlende Bøger, hvori jeg kun meget forsigtigt tog Del, men lovpriiste derimod lydeligt de bochariotiske Mollahers Overlegenhed, ikke alene over mig, men over alle Ulemaer i Konstantinopel. Kort sagt, ogsaa her slap jeg lykkelig og vel derafra. De

mere, da han begyndte at tale, og jeg altsedes ikke fandt hans Udtale arabisk. Han sagde mig, at han havde tiltraadt en Valfart til Schoten (i China) til Dschaher Ben Sabis dervarende Giav og vilde rejse videre en af de første Dage. Ogsaa i hans Træk vilde der sig en vis Uro under vor Samtale. Det gjorde mig meget ondt ikke at kunne saa ham nok en Gang i Tale, da jeg var tilbøielig til at tro, at han spillede samme Rolle som jeg selv.

*) Der gives fire Grader med Hensyn til Digtigheden af Islams Bud. Fars betyder „den af Gud ved Profeten aadenbarede Pligt“, Synnet den fra „Profeten“ selv udgaaende Overledning uden guddommelig Inspiration. Ordene Wadschib og Mustahab betyde Forskrifter, som hibrøve fra senere Fortolkere af Koranen. Hine ere forbindende for Alle, disse overlade til hver Entkets Godtbejndene.

hoilerde Mollaher gave ved Ord og Vind Rahmet Bi at forstaa, at hans Hjemmelsmand svævede i en stor Wildfarelse, og at jeg, om jeg end ikke var nogen „svær Mollah“, dog var et Menneske, der var paa Vei til at blive oplyst af „den sande Kundskabs“ Lys.

Efter dette Optrin levede jeg temmelig uforstyrret i Bochara. I Almindelighed opfyldte jeg først hjemme den tunge Pligt, som min Egenstaaelse som Dermisch paalagde mig, hvorpaa jeg begav mig til Bogbazaren, der indeholder serogtyve Boglader, og hvor et trukt Verk endnu stedse hører til Sjeldenhederne. Her og i Boghandlernes Huse, hvor de egenlige store Lagere findes, har jeg seet mange Skatte der kunde blive til stor Nytte for vor østerlandske Historie og Philologi, men som det var en Umulighed for mig at anskaffe; for det Første fordi jeg ikke havde de dertil fornødne Midler, og dernæst fordi jeg kunde staae mit Incognito ved at vise mig begjærlig efter verdslig Kundskab. Det Lidet, jeg har bragt med fra Bogmarkederne i Bochara og Samarland, har kostet mig megen Moie, og mit Hjerte blødte, naar jeg maatte lade Verker blive tilbage, som kunde udnylde betydelige Huller i vore østerlandske Studier.

Fra Bogmarkedet pleiede jeg at begive mig hen til den temmelig langt borte derafra liggende Rigikon, der vel er større og mere larmende, end den ovenfor beskrevne Labi Hans, men langtfra saa smuk. Ogsaa her findes en af Theudsalg omgiven Dam, fra hvis Bredder man kan se ind i Emirens paa den anden Side høit liggende Borg (Ark). Porten, ovenover hvilken der er anbragt et Uhr, har et stummet, affrækkende Udseende, og jeg grebes af en hemmelig Gysen, naar jeg gik forbi denne Tyranniets Rede, hvor mange af mine For-

gjængere vare bleve myrdede og ligeledes nu tre ulykkelige Europæere vandsmagtede langt borte fra deres Fædreland og enhver Hjælp.*) Ved Porten laa der fjorten Malmkanoner med lange, forzirede Lob, som Emiren havde sendt hertil som Seierstrophæer fra sit Felttog i Ghofand. Til Hoire for Borgen eller Palladset ligger Mesdschidi Kelan Bocharas største Moschee, som Abdullah Chan Scheibani har ladet opføre. Stjondt Kigistan ligger næsten lige for Emirens Dine, gives der dog i hele Bochara, ja maaste i hele Turkestan intet Sted, hvor der begaæes saa mange hæslige Synder som her. Østerlændernes bekjendte affthelige Last, der begynder ved Bosporus's Bredder og paa Veien mod Ost efterhaanden træder tydeligere og tydeligere frem, har her naaet sit Toppunkt.

Oste besøgte jeg et Theudsalg, der tilhørte en Chineseer fra Komul,**) som var det tyrkisk-tatariske Sprog fuldkommen mægtig og her gjaldt for en Muselman. Denne gode Mand var mig meget hengiven, og hvor langt laa vore Fødelande dog ikke fra hverandre! Han fortalte mig mange Ting om sit Fædrelands smukke Egne, Skikke og Spisevarer. I Thehandelen befad han særlige Indsigter og blev helt begejstret, naar han talte om Thebusfen, der paa en Stamme frembringer Blade af saa forskjellig Smag. Han havde sexten Slags i sin Bod, som han kunde skjæln fra hverandre alene ved at røre

ved dem. De vare følgende: 1) Kirfma, 2) Achbar, 3) Ak kuyruk, der kun bruges sjældent i Mellemasien og China, men mere i Rusland, Persien og Europa, 4) Kara Tschay, 5) Sepet Tschay, der ligesom den chinesiske Knafter sælges i Skikkelse af Mursten. De drikkes kun om Morgenens med Flode og Salt og ere meget oplivende; 6) Schibaglu, 7) Gore Schibaglu, 8) Schimin, 9) It kellefi, 10) Bonge, 11) Poshun, 12) Pu-Tschay, 13) Tuney, 14) Gulbuy, 15) Mischt-gos, 16) Lonka. Alle disse ere Theforter, og til en Kop, der sparer til to af vore, er et eneste Blad tilstrækkelig.)*

Paa Grund af det Meget, jeg fra Teheran og hertil havde erfaret af mine Rejsesjællers Skildringer, var jeg allerede efter otte Dages Forløb ligesom hjemme i Bochara. Efterat jeg først var bleven indført overalt af Hadschi Salih, fortsatte jeg senere alene mine Besøg i Byen, Bazarerne og Medresserne og fulgte kun med mine Venner, naar vi i Forening vare bleve indbudne af en her bosat chinesisk Tatar, der i Almindelighed bevertede os med Nationalretter, som Hadschi Bilal og hans Nærmeste længe havde savnet. Af disse Retter vil jeg beskrive en og anbefale den til den europæiske Læser som velsmagende, nemlig den saakaldte Mantuy, et Slags Melbudding, der fyldes med hakket Kjød, som er blandet med Fedt og Krydderier og koges paa en eiendommelig Maade. Paa Tiden sættes nemlig en Kjedel, der er lukket foroven, og hvis Munding kun er saa stor som en knyttet Haand. Ovenpaa den sættes tre til fire Eier, som slutte tæt, og af hvilke

*) Det var tre Italiener, som, medens jeg var i Bochara, bleve anholdte og senere berøvede af deres Eiendom; kun ved den russiske Regjerings Hjælp slap de derfra med Livet.

**) Komul ligger fyrgetyve Dagreiser fra Kaschgar og halvhjerdstyve Dagreiser fra Bochara.

*) Den sædvanlige Kjøber smager Theen paa Schemmerne, d. e. de ubkogte Theblade, som ved god The maa være yderst fine og bløde.

den nederste kines fast til Rjeden med Deig, og naar Vandet koger, og Sierne ere blevne fylde med tilstrækkelig Damp, lægges Mantuyen først i den øverste og derpaa i den nederste Sier, hvor den bliver liggende, til den er kogt. Er det ikke mærkeligt, at Chineseerne bruge Damp endog til deres Mad? Den kogte Mantuy steges ofte i Fedt og kaldes da Sanbusi (Dameskys). Mine Venner fra Kaschgar og Farkend havde desuden mange eiendommelige Retter, men Opffristerne paa dem ville vi overlade til den, der har Lyft til at skrive en tatarisk Kogebog.

Medens jeg opholdt mig i Bochara var det utaaleligt varmt i Veiret, og jeg led dobbelt derved, da jeg af Frygt for Ritschen (filaria medinensis), der om Sommeren hjem søger hvert tiende Menneske, stedse maatte drikke varmt Vand eller The. Ligesaa let som man hos os tager sig en Snue, tager Bocharioten eller den Fremmede, som opholder sig der om Sommeren, sig det, naar det begynder at flo ham i Foden eller paa andre Steder af Legemet. Først længer hen viser der sig en lille rød Plet, og fra derne kommer der en Mal frem, der er saa tyk som Seilgarn og ofte bliver en Alen lang, og som man i nogle Dage maa vilde forsigtigt ud omkring en Kulle. Dette er den sædvanlige Fremgangsmaade, som ikke volder nogen synderlig Smerte, men brister Malten, opstaar der Betændelse, og istedetfor en, kommer sex til ti Maffer tilsyne, som fængsle en i flere Uger til Leiet under heftige Smerter. Den Modige lader strax i Begyndelsen Ritschen skjære ud; Barbererne i Bochara ere temmelig øvede i denne Operation og skjære Stedet, hvor man mærker Røsen, op i et Nu, hvorpaa Malten trækkes ud, og Saaret læges da snart igjen. Mangen Gang

viser dette Unde, der ligeledes har hjemme i Bender Abbasi i Persien, sig først den følgende Sommer, ja endog under en anden Himmelegn, og deraf kom det, at den berømte Dr. Wolf*) slæbte et saadant langvarigt Rejsminde med sig fra Bochara, men som først kom tilsyne i England. Desuden have Indbyggerne i Bochara mange andre ondeartede Saar, der er en Folge af det slette Klimat og det endnu slettere Vand, og i Særdeleshed ere Fruentimmerne (forøvrigt ikke hæslige Brunnetter), ganske stamtsjendede af Ar, fordi de bestandigt holde sig hjemme.

Byen Bochara faar sit Vand fra den i Nordøst flydende Seresschan (Guldstrøveren), hvis Leie ligger dybere end Byen og kun sparsomt kan forsyne den om Sommeren. Gjennem en Kanal, der er gravet dyb nok, men ikke holdes ren, kommer Vandet en Gang hver ottende eller fjortende Dag, alt efter som Vandstanden i Floden tillader det, ind i Byen ved Porten Dervase Mesar, og Synet af de allerede ved Indløbet i Byen temmelig smudsige Vover er stedse en glædelig Begivenhed for Indbyggerne. Først styrte Unge og Gamle sig i Gravene og Vandbeholderne for at tage et Bad, derpaa blive Hestene, Kjørene og Uøslerne badede i dem, og efterat ogsaa Hundene have afkjolet sig lidt der, spærres Afgangene, hvorpaa Vandet sætter sig og bliver rent og klart, men har da optaget alle Slags Smiistoffer og Urenligheder. Saaledes er Vandforsyningen bestaen i det „ædle“ Bochara, hvor Tusinder af Læringer lære den Religion, som siger: „Renligheden udspringer fra Religionen.“

*) Den engelske Missionær Dr. Wolf holdtes i længe Tid fangen i Bochara. Historien om hans Fangenskab findes i en ældre Udgang af „Ettling-Magazin“, vi erindre ikke hvilkens. Ned.

Jeg kan ikke glemme, hvad jeg i Bochara saa af baade Regjeringens og Folkets religiøse Bestræbelser. Jeg horte stedse sige: „Bochara er Islams Støtte“, men denne Benævnelse forekommer mig at være for ringe, og man kunde snarere kalde det „Islams Rom“; thi Mekka og Medina ere kun dens Jerusalem. Bochara er sig denne Overlegenhed bevidst og bryster sig med den for alle Islams Folkeslag, ja endog ligeoverfor Sultanen, der vel officielt erkjendes som Religionsoverhoved, men hvem man dog har ondt ved at tilgive, at Meget er blevet forfalsket i hans Lande ved Fregiernes Indflydelse. I min Egenstabs af Osmani krævedes jeg ofte til Regnskab for, 1) hvorfor Sul-

nen ikke tager alle Fregier af dage, da de bo i hans Stater, uden at betale Dschisse (Tribut), og hvorfor han ikke hvert Aar fører Dschihad (Religionsstrig), da han har Bantroende paa alle sine Grændser; 2) hvorfor Osmanierne, der dog ere Sunniter og høre til Ebu Hanifernes Sekt, ikke bære Turbaner og de foreskrevne ned til Anklerne naaende lange Klæder og ikke have langt Hagestjæg og kort Overstjæg, saaledes som „alle skabte Tinges Herlighed“ (som Muhamed kaldes); 3) hvorfor Sunniterne baade i Konstantinopel og i Mekka fremtidsige Gjan (Optraad til Bøn) syngende, hvilket er en stræffelig Synd; hvorfor ikke alle blive Hadshier, da de dog bo saa tæt ved de hellige Steder osv. (Fortsf.)

Strotauner.

Den rette Frihed maa nødvendigvis ofte høre sig i Selvfornægtelse.

— Mange Mennesker vide ikke, hvorfor de ere i Verden; — de ville ikke vide det heller.

— Naar du er isærd med at skjære Kemme af Andres Hud, saa tænk paa, hvorledes det vilde smage dig selv.

— Jorden har mange skønne Farver, men de ere ikke dens egne. — den har laant dem af Himmelen.

— „Her gaa vi nu som Gjester ud og ind, og snart kommer Andre og udsletter vore Spor.“ (Heddringen.)

— En Cirkel: Fattigdom giver ydmyg; Ydmyghed skaffer Gunst; Gunst giver Erhverv; Erhverv bringer Fortjeneste; Fortjeneste giver Rigdom;

Rigdom gjør let hovmodig; Hovmod bringer Fald; Faldet bringer Selvfornægtelse og gjør ydmyg.

— Gjør ikke Gjæld; sæt Tæring efter Næring; en konstant Stilling er en god Ven.

— Et Skoleprog: Qui proficit in artibus et deficit in moribus, plus deficit quam proficit, det er: Den, som gaar frem i Kundskaber, men tilbage i gode Sæder, gjør større Tilbagestrid end Fremstrid.

— Mange Mennesker ville gjerne høre det første Ord af Jesu Mund til Kvinden: „Jeg fordømmer dig ikke heller“, men det andet Ord: „Gaf bort og synd ikke mere“ glemmede aldeles bort.

Franziska.

(Efter Hebel.)

I en liden, ensom Landsby ved Rhinen sad en Aften, da det allerede begyndte at mørknes, en fattig, ung Mand, en Væver, endnu ved sin Væverstol og tænkte under sit Arbejde paa Kong Gzechias og derefter paa Fader og Moder, hvis Livsstraad ogsaa allerede var løben af Spolen, og derefter paa den salige Bedstefader, paa hvis Knæ han engang havde redet Ranke, og som han derpaa havde fulgt til Graven, og han var saa jordhybet i sine Tanker og i sit Arbejde, at han slet ikke mærkede, at en smuk Karret med fire stolte Skimler rullede frem for Døren af hans Hus og holdt stille. Men da nu Noget trykkede paa Klinken, og et yndigt, ungdommeligt Bæsen traadte ind i kvindelig Skikkelse med bløgende Loffer og et langt, himmelblaat Klædebon og med et ventligt Smil spurgte ham: „Hvender du mig, Henrik?“ da var det, som om han vaagnede op af en dyp Sovn, og han blev saa forbauset, at han ikke kunde tale. Thi han troede, at en Engel havde ladet sig tilshyne for ham, og det var ogsaa saadant noget, nemlig hans Søster Franziska, men hun levede endnu. Engang havde de barfodede sanket mangan Dunte Brænde sammen i Skoven og pluffet mangan Kurv Jordbær med hinanden om Søndagen og baaret dem til Byen og paa Hjemveien spist et Stykke Brød med hinanden, hvoraf Enhver spiste mindre, forat den Anden kunde faa desto mere. Men da efter Faderens Død Fattigdommen og Haandverket drev Brødrene ud af Fædrejhemmet og til fremmede Lande, blev Franziska alene tilbage hos den gamle, skrøbelige Moder og pleiede hende

og ernærede hende ved den sparsomme Fortjeneste, som hun havde i en Spindefabrik, og i de lange, sønnløse Nætter vaagede hun hos hende og læste for hende af en gammel, forslidt Bog om Holland, om de smukke Huse, om de store Skibe, om det grusomme Soflag paa Doggerbank, og med barnlig Taalmodighed bar hun den gamle Kones Alderdom og Luner. En Nat Kl. 2 sagde Moderen til hende: „Bed med mig, mit Barn, thi denne Nat har ingen Morgen mere for mig i denne Verden.“ Da bad og hulkede det stakkels Barn og kyskede den doende Moder, og Moderen sagde: „Gud velsigne dig og“ — og hun tog den sidste Halsdet af sin moderlige Velsignelse: „og gjælte dig“ over med sig i Evigheden.

Men, da Moderen var begravet, og Franziska nu var alene i det tomme Hus og bad og græd og tænkte paa, hvad der nu skulde blive af hende, da var det, som om en Rost i hendes Jndre sagde til hende: „Gaa til Hølls a n d!“ og hun hævede langsomt og eftertænkende sit Hoved og sit Blik i Veiret, og den sidste Taare blev hængende i hendes blaa Dine. Da hun nu bedende og betlende og i Tillid til Gud var vandraet fra By til Stad og fra Stad til By og var kommen til Holland og havde indsamlet saa meget, at hun kunde kjøbe sig en renlig Klædning, og nu i Rotterdam ensom og forladt vandrede om i de vrimglende Gader, og tænkte paa, hvor hun skulde faa Tjeneste, da dristede hun sig til at gaa ind i et Hus med forghldt Gitter for Vinduet. Og da hun nu var gaaet gennem Forstuen forbi Marmortrappen ud i Gaar-

den (thi hun søgte at træffe Nogen, for hun bankede paa Stuedøren), da stod en aldrende, venlig Kone af fornem Anstand i Gaarden og fodrede Fjerretreurerne: Hønsene, Duerne og Paa-fuglene. „Hvad vil du her mit Barn?“ sagde hun. Franziska fattede Tillid til den fornemme Dame og fortalte hende hele sin Historie. „Jeg er ogsaa en slæktels liden Kylling, som trænger til Ederes Brød,“ sagde Franziska, og bad hende om at tage hende i sin Tjeneste. Og Fruen havde Medynk med Pigens Ungdom og Ustændighed og vaade Dine og sagde: „Giv dig tilfreds, mit Barn! Herren vil ikke lade din Moders Betsignelse blive uopfyldt. Jeg vil tage dig i min Tjeneste og sørge for dig, naar du er brav og tro.“ Thi Konen tænkte: „Hvo kan vide, om ikke den gode Gud har bestemt mig til at gjen-gjælde hende hendes barnlige Kjærlighed?“ og hun var Enken efter en rig Notterdammer Kjobmand, men af Fødsel en Engländerinde. Saaledes blev Franziska først Pige i Huset, og da hun opførte sig tro og vel, blev hun Stuepige, og hendes Herstabsfrit hende snart rigtig kjær, og, da hun stedse blev finere og forstandigere, blev hun tilsidst Kammerpige. Men endnu er hun ikke Alt, hvad hun skal blive. Om Foraaret, da Roserne blomstrede, kom en Slægtning af den rige Frue, en ung Engländer, fra Genua til Rotterdam for at besøge hende, som han hvert Aar pleiede at gjøre. Og da de nu sad og talte med hinanden om det Ene og det Andet, og den Fremmede fortalte, hvorledes det saa ud, da Franskmændene stode for Genua i det invere Pas, og Østerrigerne ogsaa, se, da traadte Franziska glad og smilende og smykket med alle Ungdommens og Ustændighedens Ondigheder ind i Værelset for at tage

Noget bort eller lægge Noget til Side, og da Engländeren saa hende, blev han ganske underlig om Hjertet og glemte baade Franskmændene og Østerrigerne. „Tante“, sagde han, „J har der en mageløs Pige til Kammerjomfru. Det er Stude, at hun ikke er Andet.“ Tanten sagde: „Det er et fattigt, fader- og moderløst Barn fra Tydskland. Hun er ikke blot smuk men ogsaa forstandig, og ikke blot forstandig men ogsaa from og dydig, og jeg har hende saa kjær, som om hun var mit eget Barn.“ Engländeren tænkte: „Det klinger ikke saa ilde.“ Den anden eller tredie Morgen, da han spadserede med Tanten i Haven, tilstod han hende sin Kjærlighed til Pigen, og at han nok ønskede at ægte hende. Tanten sagde: „Fætter, du bliver endnu tre Uger hos mig. Hvis det da endnu er dit Ønske, har jeg Intet derimod. Pigen er en brav Mand værd.“ Men efter de tre Ugers Forløb sagde han: „Det er endnu stedse som for tre Uger siden.“ Saa friede han da til hende, men der hørte megen Over-talelse til at bevæge den ydmyge Pige til at samtykke i denne Forbindelse.

Nu blev hun endnu et Aar hos sin forrige Frue, dog ikke mere som Kammerpige men som Veninde og Paars-render i det rige Hus med det forgyldte Binduesgitter, og i den Tid lærte hun Engelsk og Fransk og Klaverspil, og hvad ellers en Kammerpige ikke behøver at vide, men vel en Frue. Alt det lærte hun nu. Efter et Aars Forløb kom Brudgommen tilbage, endog et Par Uger for Tiden, og Vieslen gif for sig i Tantens Hus. Men da Talen kom paa det unge Egtepars Vortreise, bad den unge, nygifte Kone bønligt sin Mand, at han dog maatte tillade hende endnu engang at se sin Fødeby og besøge sin Moders Grav og tale med

sine Søskende og Venner. Saa tog hun da paa hin Dag ind til sin fattige Broder, Bøveren, og da han intet Svar gav hende paa hendes Spørgsmaal: „Kjender du mig, Henrik?“ sagde hun: „Jeg er Franziska, din Søster.“ Da tabte han af Bestyrtelse Skytten af Haanden, og hans Søster omfavnede ham. Men i Forstningen kunde han dog ikke ret glæde sig, fordi hun var bleven saa fornem, og han undsaa sig for den fremmede Herre, hendes Gemal, at i hans Nærverelse Fattigdommen og Rigdommen skulde omarme hinanden saa søsterligt og sige du til hinanden, indtil han saa, at hun med Fattigdommen ikke havde aflagt Ydmygheden og kun havde forandret sin Stand, men ikke sit Hjerte.

Men efter nogle Dages Forløb, da hun havde besøgt alle sine Slægtninger og Venner, reiste hun med sin Gemal til Genua, og begge leve formodentlig endnu i England, hvor hendes Gemal efter nogen Tids Forløb arvede betydelige Godsfer efter en rig Paarørende.

Godt det rører mig mest i denne Fortælling, det vil jeg oprigtigt tilstaa. Det rører mig mest, at den fjære Gud var tilstede, da den døende Moder velsignede sin Datter, og at han da alt havde udsæet en fornem Rjebmandskone i Rotterdam i Holland og en brav, rig Englænder ved Middelhavet til at fuldbringe den fattige, døende Enkes Belsignelse over hendes fromme Barn.

„Det har han alle Steder,
Ham Midler fattes ei.“

Gaader og Opgaver.

No. 209. My First is nothing but a name,
My Second is still more small;
My whole is of so little fame,
It has no name at all.

No. 210. Et Ord af 12 Bogstaver. 3. 2. 1. betyder 10; 1. 10. 12. et Redskab, som bruges af sluttige Kvinder, dog mere før end nu; 3. 2. 3. 4. 5. siges af Smaa børn; 6. 7. 8. 11. 10. 11. 12. er Navnet paa en amerikansk General; 6. 7. 8. 9. 5. er et Pigenavn. Det Hele er en amerikansk Flod.

No. 211 (for Latinerne). Følgende Gravkrift skal findes etsteds paa en Kirkegaard i Tyskland:

„O quid tua te
be bis bia abit
ra ra ra
es
et in
ram ram ram
i i

Mox eris quod ego nunc.“

Oplosning paa Gaarden i No. 19.

No 208. Dominikaner.

„For Hjemmet“ i 1883.

„For Hjemmet“, et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning, vil med Aaret 1883 begynde sin 14de Aargang. Det vil, som før, udkomme med et Hefte paa 30 Sider i Omflag 2 Gange om Maaneden (15de og 30te) til en Pris af \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Det anbefaler sig fremdeles paa det Bedste til kristelige Familiefædre og velartet Ungdom af begge Kjøen som et Blad, der søger at bringe interessant Underholdning og Belærelse, paa samme Tid som det vil vrage alt Læsestof, der med Grund kunde befrægtes at ville forarge det kristelige Sind eller føre unge og uerfarne Hjerter paa Afveje. I Forbindelse hermed vil Udgiveren henlede Læsernes Opmærksomhed paa følgende Punkter:

1) Enhver ny Abonnent, som fra nu af og indtil 15de December indsender \$1.00 i Forstudsbetaling for 1ste Halvaar af 1883, faar „For Hjemmet“ frit fra nu af og til Nytaar (3 Maaneder), saa langt Oplaget rækker. 2) Enhver enten ny eller gammel Abonnent, som fra nu af og inden 31te Januar 1883 indsender Kontingenten for 1883 (\$2.00) samt 6 Cents i Porto, vil faa sig som Præmie tilfallet et godt indbundet Exemplar af det nye Testamente. 3) For at faa Præmiebogen maa man opgjøre de gamle Restancer og samtidigt indsende Kontingenten for 1883 samt Porto for Bogen. 4) Klubagenter vil fremdeles faa 1 Exemplar frit af 7 og en Præmiebog for hvert Exemplar, naar Betaling indsendes i rette Tid som nævnt samt Porto for alle Exemplarer af Bogen; anden Reduktion kan ikke tilstaaes. Præmiebogen er færdig og kan strax tilsendes Vedkommende, som indsender Forstudsbetaling; anden Kvittering vil vel ikke behøves. 5) Man bør aldrig sende Penge i løse Breve, men bruge Money-Order, Draft paa Chicago eller registreret Brev.

I det alle „For Hjemmet“s Venner og Belyndere herved hjertelig takkes for enhver ydet Hjælp med Raad eller Daad, fremkommer herigjennem og faa en venlig Anmodning til Alle om, efter Tid og Leilighed, at gjøre ovenstaaende Betingelser bekendte og gjøre sit Bedste for, at „For Hjemmet“ ikke alene maa kunne beholde de Abbonenter, det nu for Tiden har, men ogsaa i betydeligere Møn udvide sin Læsefreds, hvorved det vilde faa mere Kræfter og gjøre mere Gavn.

Adresse:

A. Thronsfen, Box 1014, Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

Det smukkeste Udvalg af Galanteri-Varer i Decorah, passende til Bryllups- og Høitidspræsenter og en elegant Samling af solvpletterede Varer forefindes altid. Her er ogsaa det rette Sted til at kjøbe Stambøger (Autographs), Photograf-Albums, Bæser, Toilet-Gjenstande, Lamper, Speile og musikalske Instrumenter. Billed-Rammer leveres efter Bestilling.

Agentur for Crown Sewing Machine.

A. N. Vance, Water St., Decorah, Ia.

PETER GJEMS,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,

tegner Abonnement paa „For Hjemmet“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

➔ **Real Estate for Sale.** I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winneshiek Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to

E. P. Johnson,

(13 t. f.)

Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

For 10 Cents

sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornøjede“,

nemlig **Solvtalvisen** og **Den guldne ABC**, 8 for 50 Cts., 20 for \$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: N. Thronsfen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

DECORAH INSTITUTE.

Last year's enrollment was 393, the present attendance is 30 per Cent greater than a year ago at this time.

Det engelske Sprog er et Hovedfag, og man lægger specielt an paa at lære Eleverne at tale, læse og skrive det. Bestyreren er Amerikaner, men forstaar Norsk og benytter det norske Sprog til at forklare det engelske. Som Taleprog blandt Eleverne i Skolen bruges kun Engelsk. Der kræves ingen Forkundskaber for at blive optaget; Klasser for Begyndere dannes i alle almindelige Fag. Bespisning kan erholdes for, hvad den virkelig koster, omtrent \$1,50 om Ugen. Lærebøger i alle almindelige Fag udlænes til Brug af Eleverne for 25 Cents om Maanedens. Skolepenge \$2,50 om Maanedens. Should not every Youth acquire a ready use of the English language? Man melde sig hos Bestyreren

J. Breckenridge,

Decorah, Iowa.

R. F. Gibson,
JUSTICE OF THE PEACE,
INSURANCE, COLLECTING AGENT, REAL ESTATE.

Office in Adams Block, Winnebago St., DECORAH, IOWA.

C. R. WILLETT,
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willetts & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW,
DECORAH, — — — — — IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER.

handler med
Sadler, Svøber, Bidsler etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Raffelovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardskredstaber og Vertkni, Bygningsmaterialer,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Vlyhvidt og Olie.
Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Sydenden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,

PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn fotograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. ☞ Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerys Drugstore, Decorah, Iowa.

North Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen
DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af **Beder Jensen.**

☞ Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

Iver Larsen
selger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
3 Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

12te Uargang af „For Hjemmet“
(21de og 22de Bind)

indeholdende den udmærkede Fortælling „Familien Hældringen“ samt 15 mindre Fortællinger, foruden meget andet interessant Læsestof, (24 Hester, 720 store Sider) sendes portofrit for \$2.00. („Familien Hældringen“ koster alene omtrent \$3.00 i Bogladen.)

Adresse: **A. Thronsdjen,**
Box 1014, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti dens billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligklister hæves paa Lager. Begravelser befores.

Nogle Rest-Exemplarer af
Socrates's Forsvarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hester af „For Hjemmet“) sendes ti-sam men portofrit for 35 Cents.

Adresse **A. Thronsdjen, Decorah, Iowa.**

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. DECORAH IOWA

G. L. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Kjøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Berksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

(16—24.)

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Højskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hr. J. W. Hoy og Th. v. d. Kopeland.

E. P. Haugen.

~~~~~
Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

S. O. Wilson, Merchant Tailor,

Berksted tværs over for Woolen Factory Store, Decorah, Iowa. Et smukt Udvalg af Tøier til Klædninger just modtaget. Alt Arbeide garanteres.

23de Juli 1882. 13-24.)